ATEITIS 7

1918 LAISVĖS KOVOS METAI 1968

ATEITIS LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS
eina nuo 1911 m.

1968 metai rugsėjis Nr. 7

Šiame numeryje:

Moksleivių ateitininkų sveikinimai šv. Tėvui 189
Vox Populi 190
Renkasi žygio vadai 190
Senutė, "seksas", meilė ir vedybos — Antanas Paškus 191
Dialogas — Roma Jasinevičiūtė 195
Atminimai — Karolė Veselkaitė (eil.) 196
Dialogas — Bernadeta Braciūtė 197
Žvilgsnis į mūsų uždavinius — Rimas Juzaitis 198
Kilpa — Petras Lapas 200
"Todėl, kad reikia" — Rimas 206
Įsijungimas Wasagoje — P. K. 209
Pasaka apie Vilniaus pilį — Karolė Veselkaitė (eil.) 211
Dainavos stovyklos uždarymo posėdis — Antanas Razgaitis 212
Ex Libris: Ateitis
Idealą ir laiką pastudijavus — Saulius Sužiedėlis 214
Žiūronai 215
Ateities Spinduliai — jaunučių skyrius
Gėlės gyvenimo istorija — Aldona Šalčiūnaitė 218
Jei dabar nuvažiuočiau į Lietuvą — Kęstutis Pauliukonis 218
Kodėl aš lankau lietuvių mokyklą? — G. J. 219
Ar ateitininkai yra elito grupė? — Onilė Vaitkutė 219
Jaunas partizanas — Virgus Volertas 220
Kaip aš matau moksleivį ateitininką? — Vytenis Bichnevičius 220
Nedėkingas ponas ir jo tarnai — Laima Pauliukoniytė 220
Kreivos šypsenos ..... viršelio 3 psl.

Viršelis — Cicero MAS krepšininkai, laimėję taurę Dainavos stovyklos metu. Taurę įteikė MAS CV narys Antanas Razgaitis. — K. Razgaičio nuotrauka. 193 psl. nuotrauka — Vytauto Maželio.

REDAKCIJA: vyriausias redaktorius — **Antanas Sabalis**; reportažas — **Kęstutis Čižiūnas**; jaunesniųjų moksleivių skyrius — **Gintarė Ivaškienė**; nariai — **Gabija Juozapavičiūtė, Vincė Juškaitė, Petras Sandanavičius, Raimundas Šilkaitis.** Redakcijos adresas: ATEITIS, 80-23 85th Drive, Woodhaven, New York 11421.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $5.00, susipažinimui prenumerata $3.00, garbės prenumerata $10.00; visur kitur laisvajame pasaulyje $3.00.

Administratorius: **Kazys Vainius** — ATEITIS, 64-09 56th Road, Maspeth, New York 11378.

Spaudos darbus atlieka Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine
Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association. Yearly subscription in US and Canada $5.00. Single copy 50 cents. Entered as second class matter and second class postage paid at the Flushing, New York Post Office.

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ SVEIKINIMAI ŠVENTAJAM TĖVUI

WESTERN UNION TELEGRAM

WES T

M

SR MSNGR STA

SR CLAD064 INTL ZL FR RX VATICANO VIA WUI 23 11

1200

KESTUTIS ZEMAITIS

1911 BEVERLY HILLS DRIVE CLEVELAND (OHIO)

AUGUSTUS PONTIFEX GRATUS DE VOTIS QUAE NOMINE IUVENTUTIS LITUANAE

EXHIBUISTI VOBIS OMNIBUS PERAMANTER BENEDICIT

CARDIALIS CICOGNANI

1112A.

1968 birželio 29 dieną Moksleivių Ateitininkų Sąjunga pasiuntė Šventajam Tėvui šią sveikinimo telegramą:

"Mylimasis Tėve: Pasibaigus Tikėjimo Metams, Kristui, Tau ir savo broliams ištikimas pasaulio lietuvių jaunimas dėkoja Dievui Tėvui už Tau parodytą pasitikėjimą, pasirenkant tave apaštalo Petro įpėdiniu; už penkius tavo valdymo metus, už per tave atvertą jo Sūnaus šviesą ir jo Dvasios meilę kiekvienam žmogui ir Lietuvos sūnums ir dukterims. Prašome leisti ir mums įsijungti į jų maldas bei linkėjimus: Ilgiausių — tvirtos meilės, džiaugsmo Viešpatyje ir tikrosios taikos — Metų!".

Liepos 11 vakare buvo gautas atsakymas:

"Šventasis Tėvas, dėkingas už lietuvių jaunimo vardu pareikštus linkėjimus, su didele meile laimina jus visus. Kardinolas Cicognani".

MAS CENTRO VALDYBA

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

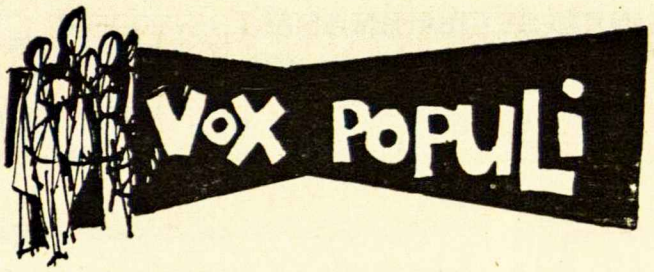

VYČIO KRYŽIAUS KILMĖ

"Ateities" 4 numeryje radau patalpintą straipsnį "Vyčio Kryžius". Tame straipsnyje, be kita ko, rašoma:

"Vyčio Kryžius, tai dvigubo kryžiaus ženklas, randamas ant Vyties raitelio skydo. Jis mums žinomas tik nuo Jogailos valdymo laikų, nes jis yra Jogailos šeimos herbas. Dvigubas kryžius simbolizuoja dviejų krikščioniškų tautų — Lenkijos ir Lietuvos — apsijungimą, kuris buvo įvykęs Jogailos laikais".

To kryžiaus atsiradimą, kilmę ir reikšmę galiu paaiškinti sekančiai: 1919 m. buvo įsteigtas pats pirmasis karišKas ordenas, pavadintas "Už Tėvynę". Tai buvo keturkampis kryžius, bet jis nieko neturėjo, kas primintų mūsų senovės tradicijas. Tas klausimas buvo pavestas išspręsti Lietuvos Valstybinei Archeloogijos Komisijai, kuri surado, kad tinkamiausios formos būtų senoviško Vyties skydo kryžius su dviem skersiniais, nes jis yra savotiškas, Lietuvos heraldikos ir simbolikos ženklas. Komisija nustatė, kad dabartinis Vytis, kaip Lietuvos valstybės ženklas, buvo pradėtas vartoti karaliaus Mindaugo laikais. Vyties skyde buvo žymimas ženklas — kryžius su dviem skersiniais. Nustatyta, kad šitas kryžius dar yra senesnis ir už patį valstybės ženklą —Vytį. Jis buvo vartojamas gilioje senovėje lietuvių religinėje simbolikoje, kaip nuo nelaimių saugojantis ženklas. Tokiais kryžiais buvo žymimi ir lietuvių karių skydai. Tai išaiškinus, Ministerių Kabinteas sutiko su komisijos nurodymais, kryžius "Už Tėvynę" buvo pakeistas Vyties skydo kryžiumi ir pavadintas Vyties Kryžiumi. 1920 m. vasario 3 d. Respublikos Prezidento aktu visa tai buvo patvirtinta ir viešai paskelbta. Rodos 1930 m. Vyties Kryžius buvo pavadintas Vyčio Kryžiumi.

Vyčio Kryžius yra didelė ir brangi karišKa dovana. Jis buvo gaunamas tik kovų metu už didelius karišKus žygius, nepaprastą drąsą ir pasiaukojimą. Vyčio Kryžiumi buvo apdovanojami kariai ir civiliai asmenys, pasižymėję kautynėse ar kituose karo veiksmuose. Tai buvo pats aukščiausias Lietuvos kariuomenės ordenas.

Susipažinę su šio ordeno atsiradimu ir jo gavimo sąlygomis, manau, kad mes, jaunesnieji, mokėsime tinkamai įvertinti tuos asmenis, kurie yra apdovanoti tuo garbingu ženklu.

V. Vytenietis

1968.IX.4, Anglija

RENKASI ŽYGIO VADAI

Ateitininkų Federacijos tarybai pavedus moksleiviams ateitininkams tolimesnę Jaunimo žygio pas Šventąjį Tėvą iniciatyvą ir š.m. birželio 4 tam gavus ALR Katalikų Federacijos sutikimą, MAS valdyba paruošė kiek platesnę žygio tikslo bei eigos apybraižą. Prašant pataisų ir naujų pasiūlymų, liepos 12 ji buvo pasiųsta Ateitininkų ir Katalikų Federacijų valdyboms, AF tarybai, SAS valdybai bei asmenims, kurių pagalbos labiausiai tikėtasi; ypač tiems, kurie jau anksčiau buvo parodę rūpestį šios iniciatyvos pasisekimu.

Nors laiko buvo nedaug, keletas atsiliepė ir iš Europos, vienas net iš Australijos. Pagal gautas pastabas ir pakeitimus išlyginus, pradinis projektas liepos 31 buvo pasiųstas eilei jaunimo organizacijų, prašant žygio mintį apsvarstyti ir paskirti įgaliotinius Clevelande savarankiško jaunimo komiteto sudarymui.

Patys pirmieji atsiliepė Lietuvos Vyčiai, pažadėdami projektą aptarti savo seime. Prieš baigiantis rugpiūčiui, žygiui pritarė Lietuvių Skautų Brolija, Lietuvių Skaučių Seserija ir Lietuvių Jūrų Skautija, paskirdamos savo atstovus, nuoširdžiai ateitininkus sveikindamos ir linkėdamos šiam darbui drąsos ir sėkmės.

MAS Centro Valdyba

SENUTĖ, "SEKSAS", MEILĖ IR VEDYBOS

ANTANAS PAŠKUS

(Tęsinys iš praeito numerio)

3. Biologinė "draugystė"

Dažnai girdima, kad seksas padidinąs lyčių draugystę. Psichologai ir šiai nuomonei ne visai pritaria. Remdamasis apklausinėjimų daviniais Kirkendall priėjo išvados, kad seksas iš savęs ilgesnio bendravimo palaikyti negali. Iš tikrųjų nemažas skaičius porų prisipažino, kad **asmeninė komunikacija visai nutrūko,** pradėjus seksualinius santykius. Kirkendall'io nuomone, ne seksas, bet kiti veiksniai turi svarbą lyčių bendravime. Abipusinė pagarba, pasitikėjimas, švelnumas, meilė, užjautimas, savitvarda ir savivalda — tai keletas iš reikšmingiausių faktorių vyro ir moters draugystėje. Draugystėje juk dalinamasi bendrais interesais, vertybėmis, rūpesčiais, vargais ir džiaugsmais. Deja, pripuolamas priešvedybinis seksualinis santykiavimas beveik neišvengiamai virsta **išnaudojimu,** nors aistros pagauti partneriai tuo nenori tikėti. Gi seksualinis išnaudojimas yra viena iš pačių stipriausių bendravimą (asmeninį) griaunančių jėgų. Kur seksas kaip prekė parduodamas, naudojamas fiziniam malonumui, ten labai mažai teatsižvelgiama į kito gerovę. Kur seksualiniai santykiai paverčiami kyšiu kitą asmenį patraukti, ar patraukus jį išlaikyti, — ten kalbos apie meilę negali būti.

Kai kurios Kirkendall'io studijos parodė, kad mergaitės atsisakymas dalyvauti lytiniam santykiavime sužadino jai pagarbą. Priešingai, mergaitės sutikimas "eiti iki galo" respektą jai berniuko akyse sumažino. "Mergaitė, kuri tave sulaiko, yra verta pagarbos" — pastebėjo vienas iš Kirkendall'io vyrų. "Aš visuomet daugiau ar mažiau prarandu pagarbą merginai, kai tik ji seksualiai atsiduoda", —prisipažino kitas. Tuo tarpu, kai kuriems vyriškiams merginos, pasipriešinusios seksualiai eksploatacijai, dažnai virsta vedybine "medžiaga". Verta čioje vietoje prisiminti, kad prof. Ehrman'o apskaičiavimu, tik 47 proc. ir Kinsey pranešimu 53 proc. vyrų sutinka vesti "paliestas" mergaites.

Paprastai seksualiniai santykiai daro moterį labiau "grobuoniškesne". Seksui prasidėjus, mergaitė tampa labiau dominuojanti, bandydama seksualinį santykiavimą paversti pastoviu bendravimu. Vyras, priešingai, virsta "bailiu"; jis bando pabėgti, tikėdamasis tuomi atgauti prarastą laisvę. Išeitų, kad prieš santykius berniukas gaudo mergaitę. Po santykių mergaitė vejasi berniuką. Kartais mergaitės griebiasi desperatiškų priemonių meilei išlaikyti. Viena "plaštakė" (butterfly) pvz. ultimatumu bandė "bėglį" susigrąžinti. Vidurnaktyje užlipus ant berniuko namo stogo pareikalavo jį vėl tapti jos "steady", kitaip ji šoksianti ir užsimušianti. Laimei, Amerikoje netrūksta gaisrininkų su ilgom kopėčiom ir brangių psichijatrų ...

Esama įrodymų (Duwall ir Hill), kad prieš vedybinai santykiai sumažina romantinį interesą vienas kitu. Vienas kito idealizavimas, abipusis susižavėjimas, nuostabos jausmas ir šventumo aureolė labai sumažėja arba visai pradingsta. Tačiau psichologų nuomone, jauni žmonės, prieš sueidami į fizinį intymumą, privalo vienas kitą surasti sapnuose, siekimuose, jausmuose, svajonėse ir idealuose. Kitaip seksualinis santykiavimas pavirs tik biologinės įtampos pašalinimo mechanizmu. Bet toks "atsilengvinimas" palieka partnerius dar vienišesnius, negu prieš tai. Užuot sujungęs, seksas "for kicks" išskiria.

> Moderniam žmogui yra tik dvi alternatyvos: apsispręsti už dvasinį augimą ir tapti daugiau žmogumi, arba bandyti grįžti į primityviųjų stovį ir tuomi save sužaloti.

Jie jau keletą mėnesių kaip miega kartu. Susitinka porą sykių savaitėje. Pradžioje jautėsi vienas kitą mylį. Staiga seksualinių santykių spindesys nubluko. Ji jaučiasi apgauta, nes jos "senis" norįs tik valgyti ir lovoje "draugauti". Ji pasigenda anų ilgų pokalbių sofoje. Jis nusiskundžia, kad jinai nuolat zirzi kaip sena, vedusi boba. Jinai jam nebesanti patraukli, nes jis jos "geografiją" jau gerai pažįstąs. Pagaliau jis pradeda galvoti: "Jei ji lengvai pasiduoda jam, pasiduos ir kitam". Draugystė lovoje pasiekia iširimo tašką. Suprantama, bendravimas biologiniame lygyje ilgai tęstis negali. Laimei šie jauni žmonės skyrėsi be biologinių pasėkų. Bet ar jie nepa-

liko vienas kitam psichologinių randų? Nepasisekusi meilė gali palikti partneriuuose daug kartelio. Sykį apvilta mergaitė gali nebeprisileisti arčiau jokio vyriškio, tuomi prarasdama šansus ištekėti, arba — pereidama į kitą kraštutinumą, gali pradėti vėjotis kiekvieną kelnes nešiojantį jaunesnį vyriškį. Berniukas gali svyruoti nuo cinizmo moterų atžvilgiu iki jausminio nepajėgumo angažuotis meilei. Mergaitei darosi pavojus susirgti **vyrofobija** arba vyromanija. Vyrui kyla grėsmė tapti karčiu donžuanu arba išdegusiu kelmu.

Terapijos bylose skaitome: "Aš nebuvau graži. Negalėjau savo grožiu patraukti berniukų, kaip kitos mergaitės. Nusprendžiau todėl pasidaryti patrauklesne pasiūlydama berniukams tai, ko jie norėjo. Nuo tada draugų man nebetrūko. Vienas ar du visuomet mane lydėdavo. Aš vis tikėjausi, kad bent vienas "prilips", ir kai baigsiu mokyklą, mane ves. Deja, taip nįevyko. Nors mano "meilė" tuokart jiems ir patikdavo, bet po vieno kito karto aš jų jau nebematydavau. Taip aš vis keisdavau ir keisdavau draugus... Pagaliau pasklido žinia, kad aš esu "dosni". Mergaitės pradėjo manęs vengti. Nebeliko draugių. **Pradėjau piktai kaltinti kitus, aplinką...**"

Kartais mergaitės apgaudinėja save, tikėdamos seksualiniu "dosnumu" pagautą berniuką išlaikyti visam gyvenimui. Žinoma, pasitaiko žiopliukų, kurie, nepajėgdami išsipainioti iš merginos kūno pinklių, leidžiasi nuvedami prie altoriaus. Prie altoriaus betgi bendro gyvenimo problemos nesibaigia, tik prasideda. Visuomet palieka "belaisviui" galimybė pabėgti. Visuomet tebegresia pavojus moterystei virsti bažnyčioje palaiminta prostitucija, tai yra, asmens naudojimu tik malonumui, kad ir su jo sutikimu.

Šio skyrelio mintį apie biologinę "draugystę" vykusiai, kad ir ne taip padoriai vaizduoja vienas amerikiečių filmas "The Graduate". Baigęs universitetą jaunuolis ir jauna ponia reguliariai susitikinėja moteliuose ar viešbučiuose. Jie nekalba, nesišypso, nesidalina mintimis. Tylomis "padraugavę", išsiskiria. Jie vienas kito nemyli, vienas kitu nesidomi, nesirūpina. Pasąmonėje jie vienas kito net nekenčia. Tokia tai biologinė "draugystė".

Bet... ką daryti, jei tikrai myli? Šokti į lovą su kiekvienu, kuris patinka, atrodo daugiau nei juokinga. Kūniškas patraukimas nėra pakankama priežastis fiziniam intymumui. Tikra gi meilė randa išsipildymą be seksso ir be vedybų. Tiesa, tokiai meilei pajėgių žmonių nėra daug. Tą tikrą meilę ir atpažinti nėra taip lengva, ypatingai pirmo meilės svaigulio pagautiems. Kartais įsimylima į asmenį, kurio visai nėra. Savo paties pasąmonėje glūdintis paveikslas perkeliamas į pirmą sutiktą priešingos lyties asmenį. Šiuo atveju įsimylima ne į tikrą, gyvą žmogų, bet į savos vaizduotės sukurtą paveikslą. Tokios projekcijos pavojui išsistato ypač tie, kurie savo prigimties gelmėse nesijaučia patenkinti; kurie bėga nuo savęs ar nuo savo gyvenamų sąlygų; kurie serga gyvenimo tuštumos (unfulfilment) liga ir savimi nepasitiki. Pasąmonėje glūdintį "idealą" stengiasi perkelti į pirmąjį sutiktą meilės objektą, ir tie, kurie jaučiasi vieniši, apleisti ir neurotiškai ieško užuojautos bei sielos žaizdas gydančio švelnumo. Tokie žmonės turėtų pirmosios jausmų ugnies nevadinti meile. Jei jie iš viso turi tikrovės pajautimą, tai pirmiesiems įsimylėjimo debesims išsisklaidžius, gali prasidėti tikrų žmonių, ne vaizduotėje sukurtų figūrų, bendravimas — meilė.

Sakoma, kad meilė pereina tris laipsnius iki įgyja tikras, subrendusias formas. Pirmame laipsnyje vyrauja gilus ir giedras pasitenkinimas kito asmens buvimu. Matant meilės objektą, žinant, kad jis egzistuoja — širdis užsilieja džiaugsmu. Širdis ir protas paskęsta pasitenkinimo jausmuose. Žengiant ant rą esminį žingsnį tikrosios meilės kryptimi, atsiranda nenumaldomas troškimas būti drauge, susilieti kūnu ir siela į vieną būtybę. Neužtenka tada tik iš tolo vienas kitą garbinti. Norima dalintis gyvenimo paslaptimis. Siekiama pasikeisti širdimi ir mintimis, **vienas už kitą aukotis**, vienas kitą apdovanoti. Pagaliau trečiasis ir pats svarbiausias meilės laipsnis yra vadinamas kai kieno **tarnaujančia ar išganančia meile**. Šiame meilės lygyje mylimasis ne tik priima meilės objektą kaip nelygstamą vertybę, bet nori, kad ta vertybė išsiskleistų tiek, kiek tik galima. Jis ryžtasi daryti visa, kad tik jo mylimasis objektas pasiektų galimai aukštesnį žmogiško gyvenimo turinį. Posakis "su tavim nors į peklą" šitai meilei netinka. Jis tinka tik seksualinei, išnaudojamajai meilei. "Su tavim tik į dangų" — tai tikrosios meilės šūkis. Jei bendravimas neveda į dangų, tikrosios meilės ženklan surandama jėgų ir išsiskyrimo operacijai. Filme "The Sandpiper" episkopalų kunigas ir menininkė, pastebėję, kad meilės ugnis jų neveda į dangų, tai yra, prieštarau-

ja religinėms ir asmens integralumo vertybėms, pajėgė vienas kito atsižadėti. Šitokia auka tegalima tik peržengus autentiškos meilės slenkstį. Šitokioje aukoje pasireiškia žmogaus didybė. Tikroji meilė niekad netampa aistros auka, ji palaikoma bendro tikslo. **Tikrai mylėti, reiškia drauge išygventi žmogiškųjų vertybių interpretaciją.** Į meilės muziką kiekvienas įsijungia su savo neatbaigta vertybių simfonija. Šitame meilės laipsnyje partneriai neverčiami atsižadėti savo kultūros, papročių, kalbos, artimųjų ar religijos. **Jie puikiai supranta, kad meilė neegzistuoja tuštumoje.** Jie priima todėl vienas kitą taip, kaip jie yra ir tokioje bendruomenėje, kokioje jie gyvena. Jei partnerio religija, sąžinė ar kultūra nersepektuojama, negali būti nei kalbos apie tikrą meilę. Aišku, šitokį meilės laipsnį pasiekti reikia kantrybės, pastangų ir pasišventimo. Bet už tai tik tokia meilė garantuoja laimingą vedybinį gyvenimą. **Šitokios meilės rėmuose ir seksas virsta dangiška ekstaze.** Deja, tik mažuma porų pasieka tą, taip vadinamą, tretįjį meilės laipsnį. Užtai daugumą šeimų ir subyra lyg stiklo šukės. O tikroji meilė yra amžina! Ji verta viso gyvenimo pastangų!

Prileiskime, kad pora dar prieš vedybas pasiekė taip vadinamą autentiškos meilės lygį. Sutikime, kad ji nuo "noriu būti mylima, mylimas" perėjo per "noriu mylėti" ir pasiekė "noriu palaikyti meilės augimą", t. y. peržengė tretįjį meilės laipsnį. Ar tokiu atveju bėra prasminga susilaikyti nuo seksualinių santykių? Atsakant į šį klausimą privalome

O tikroji meilė, lyg tas magiškas šaltinis: juo daugiau juo su kitais dalinamės, juo daugiau jo ir mums lieka.

neužmiršti, kad meilė, kokiam laipsny bebūtų, pasilieka gyvybės apraiška. O gyvybė vietoje nestovi. Ji arba auga arba nyksta. Maitinama auga, nemaitinama sunyksta ir miršta. Tačiau kūrybiškam meilės augimui (maitinimui) geriausios sąlygos yra monogamiškoje moterystėje. Tik monogaminė moterystė gali sukurti simpatetišką, intymaus bendravimo atmosferą. Priešvedybiniame seksualinia me santykiavime partnerių gyvenimas suskaldomas. Dalinamasi seksu, bet ne kitom žmogiško gyvenimo kasdienos vertybėm. Seksualinis gyvenimas pvz. slepiamas nuo draugų, bendruomenės, šeimos, socialinių institucijų ir religinės atmosferos. Toks izoliavimas vistiek sukelia partneriuose nervinę įtampą (nors ypač moterys ir sakosi jos nejaučią) ir pamažu praranda savo šviežumą. Pagaliau atskyrus seksą nuo likusio partnerių bendro gyvenimo, prarandama nuostabi proga meilės augimui. Šalia to, tokioje situacijoje visuomet susidaro pavojus seksą padaryti asmens struktūros centru, tuomi pasunkinant jo integraciją būsimoje moterystės meilėje. Seksas, nebemaitinamas bendrų gyvenimo vertybių, pradeda išsekti. Priešvedybinėje seksualinėje meilėje praleidžiama proga įplakti seksualinės ugnies mieles į kasdieninio gyvenimo duoną. Užtat, jei tikrai myli, verta susilaikyti nuo betarpiško malonumo geriausių meilės augimo sąlygų dėlei! Nėra meilės, nėra namų, nėra bendruomenės, kuri pakeltų nuolatinį nenorą priimti auką turiningesnio gyvenimo dėlei. Tik tas, kuris išmoksta atsisakyti dėl didesnių dalykų, tik tas, kuris pajėgia respektuoti kito žmogaus gerovę, tampa laimingos moterystės kandidatu.

4. Katė maiše

Lietuviškas posakis "nepirk katės maiše" gerai visiems žinomas. Prieš perkant daiktą reikia jį išbandyti. Niekas neperka pvz. batų, pirma jų neapsiavęs. Tuo labiau "perkant" žmoną visam gyvenimui, pritiktų ją išbandyti. Kitaip negalima būsią žinoti, ar partneriai vienas kitam seksualiai atitinka. Kas žmogaus anatomiją bent kiek pažįsta, tam toks palyginimas atrodo juokingas, o gal net ir visiškai kvailas. Batai nuo žmogaus seksualinių organų "truputį" skiriasi. Vienok šis liaudies priežodis gali tikti ir vedyboms. Prieš vedantis partneriai privalo "kates" iš maišų išleisti. **Jie turi vienas kitą kiek galima daugiau pažinti.** Su abiejų interesais, temperamentu, charakteriu ir vertybėmis reikėtų susipažinti naturaliose gyvenimo sąlygose. Vyras ir mergaitė privalo žinoti, ko jie siekia gyvenime, ko laukia iš vedybų. Tuo tarpu tuo momentu pradėtas organų "mieravimas" tik apsunkintų vienas kito pažinimą. Pro seksualinės aistros debesis, pro "katino švelnų kailį" sunkiau pastebimi nagai bei aštrūs dantukai.

Tiesa, zoologo Kinsey pranešimu, tos moterys, kurios turėjo "patirtį" prieš vedybas, greičiau seksualiai prisitaikė prie savo vyrų po vedybų. Šeimos institutas (The American Institute of Family Relations), apklausinėjęs 2000 universitetą baigusių moterų, pastebėjo, kad pačioje vedybinio gyvenimo pradžioje didesnis "patyrusių" moterų skaičius sugebėjo seksualiai atsiduoti. Vėliau šis skirtumas visai išsilygino: 86 proc. be prieš vedybinės patirties atsiekė visišką seksualinę harmoniją, palyginus su 85 proc. moterų su priešvedybine seksualine patirtimi. Taigi ir statistiniai daviniai "batų filosofijos" neparemia...

K. Davis (1929), palyginęs 862 laimingai ir 116 nelaimingai vedusių moterų surado, kad žmonos išsilavinimas, gera sveikata vedybų metu, neturėjimas seksualinių santykių prieš vedybas — rišosi su laiminga moteryste. Hamiltono išvados taip pat sutinka su Davis. Priešvedybiniai seksualiniai santykiai, jo teigimu, pasunkina (žmonai) moterystės prisitaikymą. Klasinė Termano (1936) studjia rodo, kad tų vyrų, kurie prieš vedybas sekso neturėjo (su būsimom žmonom ir kitom merginom) jų vedybinio sugyvenimo laipsnis buvo beveik 7 taškais aukštesnis. Ta pati išvada tiko ir moterims. Šalia to, Terman patiekia statistinių įrodymų, kad priešvedybinis skaistumas padeda išlaikyti vedusiųjų ištikimybę. Mažiau kaip 10 proc. "nepatyrusių" vyrų jausdavo dažną seksualinį patraukimą prie svetimų moterų. Tuo tarpu 92 proc. "patyrusių" vyrų išgyvendavo dažnas tokias pagundas. Nepatyrusiųjų grupėje 75 proc. prisipažino retai arba niekad neturėję noro šalia vedybiniams seksualiniams santykiams. Tuo tarpu priešvedybinio sekso patyrusioje grupėje tas procentas nukrito iki 38. Suprantama, iš asmenų, vedusių palaidą priešvedybinį gyvenimą, negalima laukti stebuklingo pasikeitimo apsivedus. Kam vedybinė ištikimybė bent kiek svarbu, turėtų apie tai pagalvoti...

Harvey Locke (1951), ištyrinėjęs 220 divorsuotų ir 72 laimingai vedusių porų gyvenimą, taip pat pateikė įdomių davinių. Jis surado, kad žymiai daugiau divorsuotų negu laimingai vedusių vyrų praktikavo priešvedybinius seksualinius santykius. Truputį daugiau (36.6 proc.) kaip trečdalis laimingai vedusių, palyginus su vienu dešimtadaliu (10,9 proc.) divorsuotų, neturėjo priešvedybinių lytinių santykių su svetimu partneriu. Thomas J., žinomas katalikų sociologas irgi patvirtina tą prielaidą, kad moterystės būna laimingesnės, nepatyrusios priešvedybinio fizinio intymumo. Jo surinktomis statistikomis pusė (50 proc.) jaunųjų, kurios buvo nėščios vedybų metu, išsiskyrė penkių metų laikotarpyje.

Pagaliau mums jau pažįstamo Kirkendall liudijimu seksualinis palaidumas dažnai sutrukdo sekso integraciją į viso asmens struktūrą. Tuo atveju siekiama seksualinės įtampos atleidimo, visai neatsižvelgiant į partnerį. "Du kartu savaitėje jis manimi pasinaudoja", — nusiskundė vieno pacijento žmona. "Aš elgiuosi su ja kaip su mergaite užpakalinėje automobilio sėdynėje", — pasigyrė kitas Kirkendall'io pacijentas. Arba vėl "man vedybinė laimė tęsėsi tik keletą sekundžių", — nusiskundė trečias. Kokie tragiški vedybinio gyvenimo faktai! Visi jie aiškiai liudija, kad žmona, geriau jos kūnas, čia naudojamas **biologinio alkio numalšinimui.** Po to moteris padedama į šalį.

"Jau trys metai kaip esame vedę", — pasakoja savo vargus inteligentė moteris, — "mūsų vedybos kelia man rūpesčio. Kažkas blogai darosi su mūsų gyvenimu. Kartais aš esu šaltoka. Bet kaip aš galiu pilnai atsiduoti vyrui, kuriam pradedu prarasti pagarbą? Man darosi sunkiau ir sunkiau pasinerti meilės glėbyje tokio vyro, kuris nenori su manim dalintis kita mano gyvenimo dalimi. Mano vyras domisi tik klase (jis yra gimnazijos mokytojas), kortom, laiveliais ir mašinom. Į mane, į mano interesus jis žiūri be

DIALOGAS

Ant lovos sėdėjo vidutinio amžiaus moteris. Vienoje rankoje laikė duoną, užteptą marmeladu, kuris varvėjo pro pirštus, antroje — laikė novelę. Į kambarį įėjo sūnus ir stebėjosi.

"Labas, sūneli. Ar pas motutę atėjai pasikalbėti?" — užklausė figūra.

"Taip. Man šiandien buvo ypatingai sunku ir..."

Pertraukė jo motina: "Kokią suknelę man šiandien užsidėti į koncertą? Ar girdėjai, kad tas jaunas daktaras ten irgi bus?"

Jaunas vyras tik žiūrėjo pro langą. Taip jam visuomet atsitikdavo: kai jam ko svarbaus reikėjo pasipasakoti arba pakalbėti apie jo internship ligoninėje, jo motina pradėdavo savo reikalus.

Moteris pamatė savo sūnų ir įtemptu balsu paklausė: "Nu, apie ką tu čia galvoji? Api esavo draugus? Ar aš tau nesakiau, kad jie nėra geri? Tokie bomai! Bet tu, ar tu klausai manęs? Ne!"

Labai ramiu tyliu balsu jis tarė: "Mama, vienas iš jų šiandien mirė, ir aš tenai stovėjau ir nieko negalėjau padaryti. Aš esu gydytojas... ir nieko negalėjau padėti...".

Tada jis išėjo iš kambario, niekad daugiau nebesugrįžti.

Roma Jasinevičiūtė

jokios vidinės simpatijos. Kai paminiu meną, filosofiją ar religiją — jis tik numoja ranka. Dabar man tik pradeda aiškėti, kad mano grožis, švara, sugebėjimas šeimininkauti — tai buvo jam svarbiausias vedybų 'pirkinys'. Jis atrodo tuo visai patenkintas... Aš?... nesu tikra, ar aš benoriu, kad jis taptų mano vaikų tėvu".

Šie jauni žmonės vedė, kaip sakoma, iš meilės. Beviek tris metus džiaugėsi seksualine harmonija. Per tuos metus ir žmona išgyveno lytinio santykiavimo malonumą savo biologinės egzistencijos plotmėje. Būdama turtingos prigimties ir išlavintos inteligencijos, ji pradėjo ilgėtis susijungimo aukštesnėje žmogiškos egzistencijos plotmėje. Ji panoro dalintis vertybėmis su savo mylimu žmogumi. Vien seksu paremtas meilės šaltinis pradėjo išsekti. Bendra lova, piniginė, virtuvė ir proginės iškylos jos jau nebepatenkino. Ją domino estetiniai (menas, literatūra, muzika), filosofiniai, religiniai ir visuomeniniai klausimai.

5. O vis dėlto...

Straipsniukų seriją pradėjome aštroku klausimu, ar Katalikų Bažnyčia besupranta šių dienų jauną žmogų drausdama priešvedybinius lytinius santykius. Atsakymo šiam klausimui ieškojome pas psichologus. Norėjome žinoti, ar seksas iš savęs suteikia laimę, padeda žmogui subręsti, sustiprina berniuko ir mergaitės draugystę, prisideda prie būsimos moterystės harmonijos. Į visus šiuos keturis klausimus išgirdome aiškų atsakymą: NE! Ankstyvas seksualinis praktikavimas nuskurdina žmogaus psichinį brendimą, draugystę paverčia išnaudojimu, sumažina šansus į laimingą moterystę. Neprivalome betgi pamiršti, kad sekso-erotinė energija yra lyg gaivinąs vanduo. Reguliuojamas jis gali paversti derlingais laukais žmogaus gyvenimo dykumas. Nevaldomas, paliktas sau, gali dumble paskandinti bepražystančias pievas. Tarp šių dviejų alternatyvų: dvokiančio dumblo ir kvepiančių žiedų — pasilieka dar plati galimybių skalė. Žmogaus prigimtis labai paini ir sudėtinga. Ji gali pakelti daug silpnybių, ji gali užsigydyti daug žaizdų. Negalima todėl sakyti, kad **tik** priešvedybinis seksualinis susilaikymas garantuos laimingą moterystę. Neišeina teigti, kad atsitiktinis seksualinis nukrypimas būtinai sugriaus jauno žmogaus gyvenimą. Žmogaus asmuo juk formuojamas begalinio skaičiaus kitų veiksnių. Izoliuotas seksas betgi žmogų skurdina, nes seksas savo esme yra biologinė (gyvulinė) vertybė. Seksas, įpintas į spalvingą žmogiškų ir dieviškų vertybių audinį, gyvenimą praturtina, nes tik dvasinės vertybės žmogų padaro žmogumi. Seksas, apgaubtas autentiška meile, virsta gaivinančiu laimės šaltiniu. O tikroji meilė, lyg tas magiškas šaltinis: juo daugiau juo su kitais dalinamės, juo daugiau jo ir mums lieka.

O visdėlto ta dvidešimties šimtų metų Senė dar žino, ką kalba. Jos praeities patirtis ir jos ateities vizija taip reikalinga dabarties žmogui!

KAROLĖ VESELKAITĖ

ATMINIMAI

Saulėlydžiai spalvuoti renkas,
Ir sutema jau dengia miestą.
Lakštingalų giesmė atgyja Paneriuos,
Tarp medžių aidi vakaro daina.
Ten Vilniaus priemiesty senajam
Yra namai, kur kūdikystės svajos ir
sapnai
Klajoja pasilikę nuo anų dienų, anų laikų.
O, taip norėčiau vėl kelelius tenai surasti,
Dainuoti su basais draugais papieviais,
Tik man ruduo ir nedalia
Gal amžinai takus tenai užželdė?...

DIALOGAS

— Ei, kur tu eini?

— Aš nežinau.

—O aš labai gerai esu susiplanavusi visą savo gyvenimą: pabaigsiu universitetą, kai būsiu dvidešimt vienų metų, paskui dirbsiu, susitaupysiu daug pinigų, tada išeisiu "ant pensijos". Turbūt tada būsiu vedusi ir turėsiu keletą vaikų ir gal net keletą anūkų ir . . ."

— Bet klausyk. Ar tu būsi laiminga? Ar tu taip nori būti pririšta prie stulpo, prie savo planų? Ar tu nenori gyventi po vieną dieną iš karto? Prisimint kiekvieną įvykį? Kiekvieną gražią dieną, koks dangus buvo mėlynas? Man atrodo, kad tavo planavimas tik padarys tave seną prieš laiką. Būsi sena, sudžiūvusi, gal ir liūdna.

—Tu nežinai, ką tu kalbi! Turi būti praktiška. Turi žinoti, ką tu darysi su savo gyvenimu. Žinai, iš tavęs nieko nebus — aš dabar galiu pramatyti. Tavo idėjos pavirs į blogį. Tu pasimesi ant kokio vieškelio ir niekad nesurasi tikro kelio. Pasimesi ir niekas tavęs nepažins. Būsi vieniša, atsiskyrėlė. Tu nebūsi naudinga nė vienam žmogui. Visi žiūrės į tave kaip į kokį vargšą šunį. Pagalvok daugiau apie tokį gyvenimą, kaip aš tau kalbėjau ir pamatysi, kad tai yra geriausias gyvenimas iš visų! Nė viena minutė nebus nenaudingai išeikvota! Dirbsi, pinigų gausi . . . ir . . .

— Mirsi. Tokio gyvenimo aš nenoriu. Kiekvieną minutę dirbti yra nesąmonė. Reikia kitaip praleisti tas minutes. Ar tu kada esi sėdėjusi miške? Ar esi girdėjusi, kaip lapai krenta? Ar esi sėdėjusi ant ežero kranto ir žiūrėjusi, kaip vanduo žaliai, tykiai banguoja? Ar esi sustojus prie vėliavos ir žiūrėjus, kaip laisvai, gyvai ji plevėsuoja? Ar . . ."

— Nustok! Aš tau galiu tik vieną dalyką pasakyti: Tu esi kvaila, ir niekas tavęs negalės išgelbėti. Aš daugiau nenoriu girdėti. Aš gailiuosi, kad tu savo gyvenime nieko gero nepadarysi. Sudiev!

— Palauk, ei, palauk! Aš dar noriu su tavim pasikalbėti. Oi, palauk — bet tu jau esi išėjusi. Aš tau daug daugiau norėjau pasakyti apie gyvenimą; tiek daug, tiek daug...

Bernadeta Braciūtė

ŽVILGSNIS Į MŪSŲ UŽDAVINIUS

RIMAS JUZAITIS

Šiais laikais jaunimo tarpe pasireiškia didelis neramumas, nepasitenkinimas esamu gyvenimo būdu, ir naujų kelių ieškojimas (pvz. "hippies" judėjimas, Kolumbijos, bei kitų universitetų, ir Prancūzijos studentų riaušės). Šiame keistame ir kartais sudrumstame fone yra naudinga mums, moksleiviams ateitininkams, atsižvelgti sąžiningai į save, į savo uždavinius ir tinkamai ruoštis pasitikti gyvenimą.

Kai ateitininkai dar veikė Lietuvoj, jų organizacija buvo idealistiška ir giliai katalikiška. Jaunimas buvo užsidegęs tėvynės meile. Šiandien, ateitininkijai veikiant tremtyje, daugumas jaunimo yra išimtinai gimęs ir augęs svetimoje žemėje. Mes užaugom svetimos kalbos ir svetimų papročių aplinkoje. Lietuvių kalbą išmokome namie iš tėvelių, o lietuviškumo pagrindai buvo pagilinti šeštadieninėje mokykloje. Bet kasdien einam į angliška mokyklą, draugaujam su kitų tautų vaikais, žiūrim televiziją ir klausom radiją — visai amerikoniška atmosfera. Palyginamai retai susitinkam su savo amžiaus lietuvišku jaunimu. Lietuva ir lietuviškumas kasdien mums darosi tolimesni. Nestebėtina, kad lėtai bet tikrai, Lietuvos meilės liepsna mūsų širdyse darosi mažesnė ir mažesnė. Kyla klausimas, ar nėra pavojaus jai visai užgęsti? Dabar dar mus globoja vyresnioji karta, kuri yra gimusi ir augusi Lietuvoje. Bet kas bus, kai vyresniosios kartos nebebus? *Jau ir dabar matome ne vieną gerą studentą, susirūpinusį daugiau kitų problemomis negu mūsų likiminiais uždaviniais.* Klausimas, ar mes užaugsime gerais lietuviais, ištikimais ateitininkų idealams — ar tik bastysimės nusivylę svetimame krašte, išsigynę savo tėvų žemės? Susirūpinkime patys. Nepasiduokime, bet drąsiai pasipriešinkime nutautėjimui. Tai yra mūsų svarbiausias uždavinys ir būdami ateitininkais, mes jo negalim apleisti, nes pati ateitininkija yra grynai lietuvių organizacija ir tik sąmoningi lietuviai ją gali išlaikyti. Vartokime lietuvių kalbą tarp savęs ne vien susirinkimuose ir organizacijos užsiėmimuose, bet taip pat visur ir visada susitikę. Skaitykim lietuvių knygas, lankykim lietuvių parodas, koncertus, palaikykim savo lietuvių parapijas, ir junkimės į lietuvių bendruomenės gyvenimą. *Nėra ko gėdytis, nei ko bijoti.*

Yra pagrindinis mokslo dėsnis, kad ieškant daikto esmės, reikalinga žinoti "Kas, kaip, ir kodėl". Todėl ir moksleiviams ateitininkams reikalinga ieškoti ateitininkų organizacijos esmės. Norint tai daryti, reikia gilintis į jos pagrindus, principus, ir ideologiją. Moksleivis negali tikrai ir efektingai priklausyti organizacijai, jei jis nėra sąmoningas, jei jis nežino, kam ir kodėl jis priklauso, ir ko iš jo reikalaujama. Deja, yra mūsų tarpe tokių (ne dauguma, bet žymi mažuma), kurie nepakankamai supranta ir nepakankamai nori suprasti mūsų organizaciją ir jos uždavinius. Užtat yra labai svarbu gilintis ne vien į šios dienos bendras jaunimo problemas (narkotikus, alkoholį, ir t.t.), bet reikia rimtai gilintis ir į savo organizacines problemas; turime suprasti savo padėtį ir siekimus, ir savo gyvenimo prasmę bei uždavinius.

Žinoma, yra ne gana vien idėjas sau į galvą kalti. Yra labai svarbu tas min-

SENDRAUGIŲ DĖMESIUI

Ateitininkų Sendraugių Stovyklos dalyviai, 1968 m. rugpiūčio 8 d. išklausę Ateitininkų Federacijos vado prof. dr. J. Pikūno pranešimo "Ateitininkų misija seniau ir dabar", jį išdiskutavo ir veiklos reikalu sutarė kreiptis į visus ateitininkus šiuo pareiškimu:

1. Ateitininkai kreipia didelį dėmesį į reikiamų kadrų parengimą ateitininkų organizaciniam ir idėjiniam darbui.

2. Moraliai remia savo narius, dirbančius lietuvių veiksniuose, bendruomenėje, spaudoje, tautinės reikšmės organizacijose.

3. Jaunųjų ateitininkų — studentų, moksleivių ir jaunučių — veiklai ieško gyvenimiškų atramų — sukonkretintos veiklos, naujų metodų ir tinkamų vadovų.

4. Prašo Ateitininkų Federacijos vadovybę rūpintis sisteminga ateitininkų gyvenimo ir veiklos informacija ir skelbti ją ATEITYJE bei periodinėje lietuvių spaudoje.

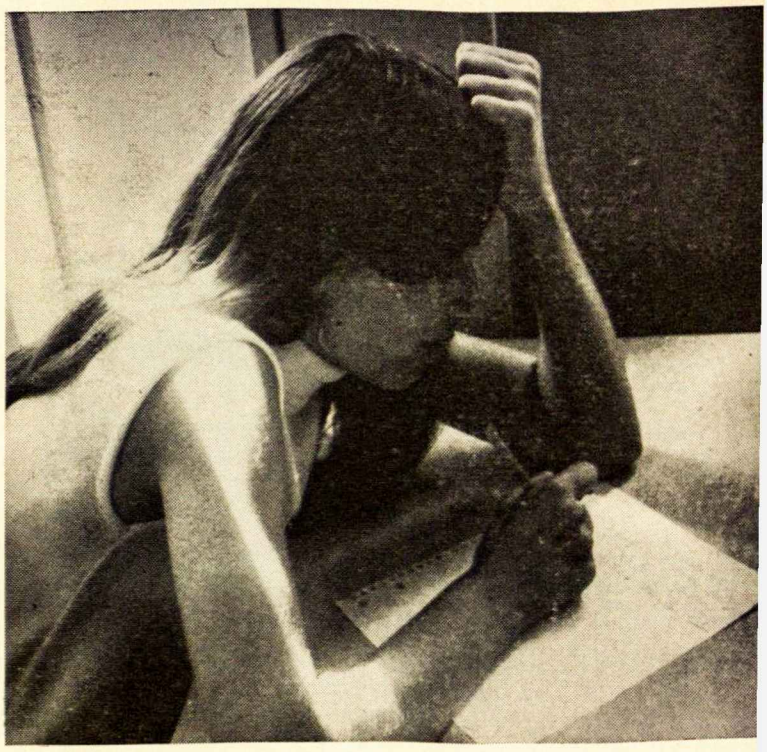

O, Viešpatie, — liepė rašyti literatūros vakarui, — ir nežinau ką daryti...

G. Kijausko nuotr.

tis įgyvendinti savo veikloje. Nepasitenkinkim vien susipažinti su ateitininkų ideologija ir idėjom, bet stenkimės tas mintis įjungti į savo visuomeniškąją veiklą. Nebūkime apsnūdę, ir turėkime daug jaunatviško entuziazmo. *Esame jau tiek subrendę, kad galime patys planuoti savo veiklą.* Vyresnieji ir globėjai gali mums patarti, bet mes patys turime dirbti. Bet kokios organizacijos stiprumas priklauso nuo jos narių stiprumo. Mums, ateitininkams, reikia sudaryti gerą stiprų branduolį lietuviško katalikiško jaunimo, kuris gražiai, įspūdingai dirbtų lietuvių bendruomenėje.

Šiandien nihilizmas ir komunizmas pavojingai plečiasi ir skverbiasi visur. Visų ateitininkų, ir mūsų moksleivių, pareiga yra nepasiduoti šiai dechristianizacijai; turime stengtis "Viską atnaujinti Kristuje". Žinoma, pirmiausiai pradėti nuo savęs. Būdami moksleiviais galime įsisąmoninti krikščioniškus pagrindus ir gerai atlikti savo pareigas Dievui ir tėvynei. Perėję į studentus ir sendraugius, turėtumėm pilnai įstoti į kovą prieš ateizmą ir nihilizmą.

Taip pat, neužmirškim savo pareigą tapti gerais inteligentais su išlavintu protu ir išvystytais Dievo duotais gabumais.

Visi kartu dirbdami, bendra mintimi, bendromis jėgomis geriau galėsime nugalėti pasitaikiusias kliūtis. Pasitikėkime Dievo pagalba ir savo ryžtu. Tada mūsų darbas bus vaisingas ir Dievui ir Tėvynei.

•

RIMAS JUZAITIS gyvena prie Philadelphijos ir yra Prano Dovydaičio kuopos pirmininkas. Mėgsta skambinti pianinu ir groti akordeonu, yra Philadelphijos tautinių šokių grupės "Žilvino" akordeonistas. Lanko gimnazijos trečią klasę ir priklauso "Future Scientists of America", Mu Alpha Theta, ir National Honor Society. Planuoja studijuoti atominę fiziką.

K I L P A

PETRAS LAPAS

(Iliustracijos P. Sandanavičiaus)

"Aš jį matau! Matau! — jis šaukė ir paleido veikti savo ginklą.

Tada visi kiti apie leitenantą ėmė šaudyti. Storos šakos su triukšmu krito pro bambuko kamienus".

Karo korespondentė
Jūratė Kazickaitė
Nes York Post, 20.XI.67

"...karo korespondentė Jūratė Kazickaitė sužeista Vietname..."
Lietuvių spauda

"Lay on, Macduff,
And damn'd be him that first cries
"Hold, enough!" "
Šekspyras, Makbetas, V.7

I

Iš belaisvių stovyklos jie pabėgo keturi: storulis viršila George, negras Joe, ilgakaklis žvalgas Algis, ir jauniausias iš jų visų — mažutis Herbertas, kartais pravardžiuojamas Viščiuku. Tris dienas klaidžioję į vakarus nuo Laoso sienos, jie išalko, nesusidūrė su amerikiečių daliniais, kai Algis staiga sušuko: "Stogai!" ... ir kaip meškerė linktelėjo ir išsitiesė žolėje.

Krito ir kiti. Tik Herbertas liko stovėti.

— Krisk!... Kad tave kur bala!...

Storulis George prikibo ir spyrė jam į koją. Herbertas aiktelėjo ir, pabėgėjęs kelis žingsnius į priekį, prišliejo savo liesą kūną prie Joe. Negras kramtė žolės stiebelį ir išpūtusiais žandais spoksojo į priekį. Neramioje tyloje girdėjosi, kaip vėjas glostė žolės paviršių. Kažkur nuo jo spaudimo lūžo šaka...

— Alghi! Matai ką? —George iškošė pro dantis.

— Palaukit...

Algis dingo žolėje, ir George jį pasekė. Tolumoj jis matė kaimo stogus, ir judantį Algio pėdsaką žalioje Vietnamo augmenijos jūroje. Kai prislopinti "Kas ten?" vos girdimai jį pasiekdavo, jis juos nutildydavo savo iškelta ranka.

Algio judantis pėdsakas dingo. Tik kažkas čežėjo šalimais. George pradėjo kreipti dėmesį į šiuos naujus garsus. Jam atrodė, kad kažkas juos seka; o gal tik pavargo jo klausa?

Pavargusiom nuo nemigo akimis George stebėjo ir Herberto judesius. Baimė, baltai nusidažiusi, šliaužiojo Viščiuko skruostais. Nuovargis ir miego stoka pakirto ir negrą Joe.

Kaimas priešakyje galėtų būti jų išganymas. "Bet kas jame?" galvojo George Ar jis bus svetingas pabėgėliams?

George akimis rijo visas smulkmenas. Matėsi tuščios, siauros gatvės ir didelė bala kaimo viduryje; gilus šešėlis nuo aukštų medžių krito ant vandens; bet nesimatė nei gyvos dvasios.

Staiga grįžo Algis:

— Sodyba apleista, — pasakė, — gatvės tuščios.

Įtampa lyg atsileido. Jie atsikėlė ir iš lėto leidosi į slėnį.

Kelios aprūkusios lūšnos stovėjo be stogų. Kita kaimo pusė, gaisro nepaliesta, snaudė didelių medžių paūnksmėje. Keli liesi, purvini ančiukai lėtai plūduriavo baloje. Tuščios gatvės atrodė nesvetingos; niekas neišėjo jų pasitikti.

Jie sustojo prie sodybos pakraščių.

— Alghi! Patikrink pakraščius, — pasakė George. — Joe man padės vidury. Tu, Herbertai...

— Yes, George?

— Patikrink tą pusiąsalį, prie balos. Gal ten kas yra... Atsiminkit, sodyba negali būti visai tuščia. Kiekvienoj trobelėj — ieškokit maisto ir ginklų. Už pusvalandžio, apytikriai, visi vėl čia.

Jie išbėgiojo į visas puses; kiekvienas stengėsi pakelti tuštumos dangtį miegančiai sodybai, kai Algis pirmas pastebėjo žmonių būrelį, besiartinantį sodybos link. "Grįžta kaimo gyventojai" — jam dingtelėjo mintis. Bet iš jų laikysenos ir plačiai palaikomo išsidėstymo jie daugiau panašėjo į Viet Kong, kaip į taikingus ūkininkus. Algis ilgai nedelsė. Pralėkdamas netoli pusiąsalio, jis perspėjo Herbertą, šūktelėjimu. George, vos tik pastebėjęs siaubą Algio akyse, jį užgulė klausimais:

— Kas dedasi?

— Viet Kong. Jie jau čia!

— Kur?

— Ateina per laukus, — ir Algis parodė.

— Kiek?

— Trys. Ar keturi.

— Kur Herbertas? Joe, perspėk Herbertą!

Bet Herbertas vėlavosi. Kelios juodos figūros jau pasirodė kaimo pakraščiuose. Daugiau nebuvo galima delsti. Dengdamiesi gilesniais šešėliais ir glausdamiesi prie lūšnų sienų, pusiau šliaužd ami ir pusiau bėgdami, jie pasiekė kitą kaimo pusę. Prieš iššokant į atvirą, žolėtą lauką, Algis staiga sustojo. Jie visi sustojo ir klausėsi. Užpakaly, kaime, tapsėjo įkyrūs besivejančių Viet Kong žingsniai. Žolė laukuose, atrodė, pagyvėjo nuo įtartinio čežėjimo. Argi jie apsupti? Iš kairės dar liko viena siaura gatvelė; paskutinis kaimo pakraščio kreivas takas, į kurį namai prasikišdavo net į gatvės vidurį; nešvari ir chaotiška, gal net uždara, alkūnė. Jie jon pasuko. Balos teškėjo po jų kojom; kelios išgąsdintos

vištos pakilo į orą ir pradėjo kudakenti, kaip berotės.

— Prakeikimas, — George nusikeikė, — lėčiau...

Bet akligatvis pasibaigė. Algis šoko per tvorą, Joe iš paskos ir George, užsiritęs, mėgino ją perlipti. Užkliuvęs ant viršaus, jis skėryčiavo rankomis. Tvora neišlaikė, ir jis krito visu svoriu į kitą pusę. Kai jis pakėlė galvą, Viet Kong jį laikė už pažasčių; kažkas spardė jo šonkaulius.

George iš lėto pasikėlė. Paliuosavęs vieną ranką, jis patiesė savo kankintoją, kaip maišą, ant žemės. Algis prie jo prisijungė, bet per vėlai: sunkus šautuvo buožės smūgis iš užpakalio subarškėjo ant Georg epečių. Jis išsitiesė, net nesupratęs, kodėl jam suskaudo galvą, ir kodėl svaigulys jam gula ant sunkių blakstienų.

II

Prie balos, tarp ją apaugusių kaip grybais trobelių, Herbertas tuo tarpu tikrino į ją išsikišusį pusiasalį. Jis žengė iš lėto besiraitančia kreiva gatve, atidarė pirmas duris, įėjo į trobelės prieblandą ir beveik tuoj pat pajuto norą išeiti.

"Čia nieko nesimato", pagalvojo. Jam betikrinant, kažkas lyg pralėkė kaimo gatve. "Alghis. Tas žvalgas laksto, kaip šuva".

Gatvėje saulė jam spirgino pakaušį, karštis atrodė nepakenčiamas, ir svaigo galva. Kai jis baigė inspekciją, jam atrodė lyg kažkas jį šaukė vardu: "Herbertai!" Herbertas apsidairė. Kažkur gatvės grindiniu lyg tapsėjo nervingi žingsniai. Herbertas pasitraukė į šešėlį ir stebėjo kaimo panoramą.

Štai, susilenkusi, kartais susiliejanti su trobelių šešėliais, stambi George figūra, ir kiti iš paskos, — jau lėkė iš kaimo į laukus. Ilgas Algis beveik tempė Joe, kuriam ant pečių kažkas tabalojo.

Herbertas pašoko ant kojų. Dengdamasis trobelių siluetais, ir stebėdamas kaimo pusę iš kur, siaubo apimti, spruko jo draugai, jis stengėsi apleisti pusiąsalį ir pamatė kažką besiartinantį per laukus Iš kitos gi pusės, jau gatvėmis, lėkė juodai aprengti Viet Kong.

Atkirstas pusiąsalyje nuo savo draugų, Herbertas traukėsi dabar atgal, vis gilyn ir gilyn į uždarą gatvės rankovę... Jam nieko kito nebeliko: jis palindo po paskutine pusiąsalio trobele, pri e vandens krašto. Pasislėpęs, jis atydžiai klausėsi — po kiekvieno sučežėjimo širdis jam trankėsi būgnu krūtinėje.

Herbertas žinojo, kad Viet Kong dabar tikrina kaimą. Jie lakstė gatvėmis, beldėsi ant medinių gonkelių, atidarė vienas duris ir paskui — kitas. Kaip šmėklos prieš aušrą, jie skubėjo. O ta skuba, toks laukinis alkis praverti kuo daugiau durų, pačežėti daržuose ir tuščiose vištų pašiūrėse, aiškiai rodė jų patyrimą.

Susirietęs po trobele Herbertas nejudėjo. "Kiek jų?" Jis stengėsi atspėti. "Nušaus vos tik pamatę?" Sucypė durys, gretimais sudundėjo gonkai, sučežėjo daržuose ir staiga, virš jo galvos, sudejavo grindų lentos. Tuo pačiu laiku baloje supleškėjo vanduo. Kažkas prie vandens kranto?

Herbertas iš lėto pakėlė galvą ir pro žolės stiebus juos stebėjo. Jų buvo penki. Vandens vėsumas juos patraukė. Jie plovėsi, taškėsi žaismingai, gėrė ir braidė iki kelių.

Virš jo galvos sustenėjo lubos, ir kiekvienas žingsnis atrodė lyg kas vaikščiotų jam ant krūtinės. Herbertas stengėsi nealsuoti. Prie durų metalo dūžiais ginklai buvo sustatyti prie sienos, kėdės ir stalai pajudėjo ir triukšmingai keitė vietas. Jie tvarkėsi — lyg čia ilgiau sustotų.

Iš lėto triukšmas kiek aprimo. Prie balos sėmė vandenį. Vandens lašai krito, ir Herbertas matė vandens paviršiaus sujudimą. Kibiras buvo nuneštas į trobelę. Joje kažkas čiupinėjosi, tingiai vilkdamas kojas grindimis ir lėtai judėdamas aplink.

Herbertas stengėsi sumažėti ir pranykti. Jo galva ilsėjosi ant riešų. Garsai retkarčiais jį vis pasiekdavo. Kai trobelėje kažkas pradėjo kepti, ryžių kvapas pasiekė jo nosį, ir jis pasijuto alkanas.

III

Ant žemės palengva nusileido nakties šydas. Drėgnas oras lipo prie odos ir skausmingai keliavo sąnariais. Herbertas, susirietęs į kamuolį, drebėjo ir kaleno dantimis. Jam atrodė, kad grindų lentų artuma jį slėgė, kaip karste. Jis mėgino užmigti, bet pigaus tabako kvapas ir pastatyto sargybinio žingsniai gatvėje jam vis neleido. Prieš keletą valandų ir jo draugai, George, Algis ir Joe, buvo čia atvilkti. Jie juos apspardė, sugrūdo į nuošalią trobelę ir pastatė sargybinį.

Herberto mintys draikėsi palaidai, be jokio ryšio. Algio, George ir Joe rytojus nebus lengvas, — jis galvojo. Pabėgti iš belaisvių stovyklos reiškia užsiverti Lin Hue neapykantos kilpą ant kaklo. Juos sumals... Ir belaisvių stovykla, lyg geliantis miražas, beprotybė — pasiutimo rūbais apvilkta — jam vėl prisikėlė...

— — —

Daugiau kaip penkiasdešimt jų ten buvo. Amerikiečiai ir keli australai. Maisto gabalėliai įkrisdavo į jų bendrą puodą pagal sargų nuotaikas. Pareidavo nuo kautynių žinių, nuo oro. Beveik kiekvienas turėjo paįrusius nervus. Stipresnieji priešinosi nuolatiniams pažeminimams ir bausmėms, bet ligos ir deganti neapykanta juos palaužė. George net dėmesio į juos nekreipė. Netinkami net per stovyklą ostvorą perlipti!

Herbertas savotiškai išsilaikė. Susirietęs bailumo kamuolėlin, jis visiems buvo "Viščiukas". Svarbiausia buvo nepalūžti. Ir išsilaikė. Dar sveikas — bent sau pačiam. Ir į sugalvotą pabėgimą George jį įtraukė. "Tik nesugadink mūsų planų", — pasakė, — "nes pasmaugsiu štai šitom dviem rankom". Herbertas nemaloniai pasijuto, bet jam nenaujas buvo George grubumas.

Jis ištyrinėjo stovyklos tvorą. Atrodė, kad ji ten stovėjo daugiau nuo džiunglių apsitverti, nes beveik kas mėnesį kas nors pabėgdavo. Retai laimingai. Stovyklos komendantas, Lin Hue, dažnai juos parsivesdavo ir nelaimingieji tapdavo tada jo rankomis "pakeisti", pavyzdingi belaisviai...

George suplanuotas pabėgimas pasisekė, — ypač pradžioje. Tą naktį lijo. Nieko nesimatė, ir "monsoon" triukšmas buvo toks didelis, kad niekas jų dingimo nepastebėjo. Brisdami, jie nužygiavo geroką gabalą pelkėtomis džiunglėmis, vis į vakarus, Ramiojo Vandenyno link, vis toliau ir toliau nuo Laoso pasienio. Pro džiungles ir atvirus, žolėtus laukus, išbadėję ir ištroškę, laukų žiurkėmis ir lapais besimaitiną, su keliom saujom ryžių kišenėse, — jie vis vilkosi skausmingai į vakarus.

Kartais ir pats pabėgimas atrodė blogesnis už belaisvių stovyklą. Be sargybos George nesutiko nei akių primerkti; jis užgulė visus kaip uola.

Bet ir jam Lin Hue kilpa dabar po kaklu.

Susirietęs po trobele, Herbertas laukė išganymo nakties tamsoje. Miegas ir nuovargis ant blakstienų gulė švinu; minčių fragmentai ir šaltas drebulys jį pažadindavo; akys tada kreivai prasidarydavo slegiančiam lubų reginiui virš jo galvos . . .

IV

Išganymas brėško nejučiomis, su silpna rytmečio šviesa. Kai Herbertas pravėrė akis, viskas aplinkui jam atrodė keistai. Jis krūptelėjo: miegodamas tikriausia pajudėjo, pasistūmė, nes iš čia matėsi gatvė. Ant vienos lūšnos laiptelių snaudė sargybinis. Jo galva kabojo ant krūtinės, šautuvas ant kelių.

— Miega? — Herbertas galvojo. Jis žėrė saują smėlio ant žolės. Kaip gyvatė sučežėjo žiupsnis. Sargybinis krūptelėjo, bet miego nenutraukė. Herbertas pakartojo — su tuo pačiu rezultatu. Tada, išlindęs kaip katinas, artinosi. Griebęs palaidai laikomą šautuvą iš sargybinio rankų, jis kitu galu trenkė į jo nuleistą galvą. Šis, net neaiktelėjęs, susmego veidu į žemę.

Girgždančiais laiptais Herbertas pasiekė lūšnos duris. Jas iš lėto pradarė ir dirstelėjo į vidų. Tamsoje kažkas miegojo ant grindų. Atsirėmęs nugara į sieną, Algis sėdėjo ir snaudė. Jis pirmas atvėrė akis ir atpažino Herbertą. "Š-š-š", — Herbertas perspėjo. George pradėjo tyliai keiktis. Pastebėjęs Herbertą, tvirtai laikomą šautuvą rankose ir naują ryžtą akyse, jis nutilo.

Nuleistais balsais jie pradėjo ginčytis:

— Situacija pasikeitė, — tarė Algis, —reikia nuginkluoti likusius Viet Kong.

— Įeikime į vidų — ir jie mūsų, — pasiūlė Joe.

— Padegti lūšną ir iššaudyti kaip žiurkes . . .

— Turi degtukų, George?

—Bėkim, kol nepervėlu.

— Neužilgo vėl bus ant kulnų, — perspėjo Algis.

— Na, tai ką?

Algis ir Joe tylėjo. George buvo dar mieguistas, jo veide matėsi apatija. Tada Herbertas ir Joe pakilo ir išėjo lauk. Algis kiek vėlavo.

Iš Herberto judesių Joe nepajėgė atspėti, ką jis galvoja: Herbertas ėjo gatve dirstelėjo į susmegusį sargybinį ant žolės ir žengė toliau. Jis jau artinosi prie salos — ten vienoje lūšnoje snaudė likusieji Viet Kong.

Kai George pravėrė duris į gatvę, Algis ir Joe jau slapstėsi abiejose gatvės Herbertas artėjo prie lūšnos, bet delsė. Galėjo būti tai tik atsargumas, bet tikriausiai baimė, nes po kelių žingsnių jis sustojo ir nejudėjo. Kas atsitiko? — stebėjosi George. "Viščiukas" . . . jis panosėj sumurmėjo ir laukė sustingęs.

Lyg išgirdęs šiuos paniekos žodžius, ar kažkokios slaptos jėgos pakirstas, Herbertas pajuto, kad jo kojos nebeklauso. Rankos susilpnėjo, šautuvas pasidarė sunkus ir lyg nereikalingas . . . Jis pasijuto vėl silpnu, pravardžiuojamu, paniekos objektu.

Užėmę kvapą, Algis ir Joe pasistūmė į priekį.

"Kas su manim pasidarė? . . . — galvojo Herbertas. Jis vėl jautė tą pačią sensaciją: mažiausias dalinyje . . . belaisvių stovykloje . . .ištisą naktį drebėjęs po šia trobele . . . ir sustingęs dabar . . . prieš jos duris . . .

George neteko kantrybės.

Kai Herbertas vis dar taip sustingęs ir įsmeigęs akis į duris stovėjo, lengvas vėjelis atnešė aštrų dvokiančio vandens kvapą, aplinkui lyg pabudę sušlamėjo medžiai, ir jis pradėjo skaičiuoti. Jam reikėjo keturių ar penkių žingsnių pasiekti anapus durų sustatytus šautuvus. Iš lėto jis pasikėlė, atidarė duris ir kaip šmėkla įslinko į vidų . . .

— Sun - of - a - gun . . . — sušnypštė George ir negalėjo patikėti savo akimis. Po to, lyg žaibas trenkė į gatvę! Pluoštas ginklų išlėkė pro atdaras duris. Algis čiupo kelis. Vieną jis sviedė Joe. Ir George prisijungė. Nuriedėjęs dumbli-

na gatve jis pasičiupo automatą ir užėmė poziciją prie atdarų durų.

Kai George, atkišęs ginklą, ten stovėjo, trobelės viduje nuskardėjo šūvis... Vienas... Ir tuoj po jo — antras... Beprotišku šauksmu kažkas suriko viduje. Tai Herbertas... Mažas balsas, bet pilnas pykčio ir neapykantos... Mintinai žinomi paniekos žodžiai, sargybinių svaidomi belaisviams, riedėjo jam dabar kaip žirniai...

V

Pro atdaras duris pasirodė pirmi Kong veidai. Su iškeltom rankom, nuleidę galvas, vairuojami ne tiek Herberto atkišto šautuvo vamzdžio, kiek jo neapykantos šauksmo, jie lindo lauk. Pro Algio, George ir Joe jiems padarytą praėjimą, praslinko paskutinis Kong. Jie sustojo gatvėje ir laukė. Herbertas nustojo šaukęs. Iš jo rankos, pro marškinių rankovę, sunkėsi rausvi kraujo lašai. George prišoko prie jo:

— Kaip ranka?

— Okay, — atsakė Herbertas prilaikydamas skausmą, — patikrinkite tą su revolveriu... gal dar gyvas...

Algis pasirodė trobelės tarpduryje. Jis pakratė galvą. "Lin Hue negyvas", — pasakė.

—Ak, šitkaip... Ir nuo ko? Mūsų Viščiuko. Ar ne taip tave, Herbertai, stovykloj vadino? — George tekšnojo Herbertui per petį.

Ramybė, atmiešta su išdidumu, žaidė Herberto veide. — Aš nekalbėčiau apie viščiukus, — pasakė. Jo akys buvo liūdnos. — Jie išauga, George... Vieną dieną jie tampa gaidžiais...

KAIP GAUTI ATEITĮ VELTUI

Norime atkreipti moksleivių ir studentų dėmesį, kad jie gali gauti ATEITĮ visus metus veltui — be pinigų. Reikia tik surasti tris naujus prenumeratorius, atsiųsti jų prenumeratas administracijai, ir ATEITIS jam bus siuntinėjama visus metus veltui. Tuo ir žurnalui padėsi ir sau!

George atsargiai plėšė Herberto rankovę. Su tėviška atyda jis tvarstė kraujuojančią ranką. Herbertas pajuto, kad jis turi šnekėti. Juk George nežinojo, kaip jis pasislėpė ir miegojo po trobele; kaip jis klausėsi kur Viet Kong sustatė ginklus ir kaip jis pirmas paspaudė šautuvo gaiduką, kai Lin Hue iš po pagalvės išsitraukė revolverį.

Algis ir Joe buvo užimti belaisviais. Herberto pritrenktas sargybinis pajudėjo, atsisėdo ant žolės ir nustebęs žvalgėsi aplinkui. Kai George paspaudė Herberto ranką virš alkūnės, Herbertas sukando dantis, kažkas jo akyse sumirgėjo, ir jis atsirėmė į George petį.

— Kai išimsim šviną, pasveiksi, old sport, — tarė George ir lyg moralizuodamas pridėjo: — Gal ir teisybę, smart Alec sakai, kad vilktis kasdieną žvirblių pūkais pasidabinus lyg ir neapsimoka... — ir akimis savo ištikimo žvalgo ieškodamas naujam uždaviniui, prieš pajudant į vakarus, — Hey, Lithuanian, com'ere! sušuko, ir šluostydamas prakaitą, stebėjosi, koks aukštas, mėlynas to krašto dangus, kaip sodri, nerami jo žemė...

1968, Laisvės Kovos Metai

ANTANUI VAINIUI SR.

tragiškai žuvus, jo šeimai ir broliui Kazimierui Vainiui gilią užuojautą reiškia

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba ir ATEITIES redaktoriai

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Laiškas iš MAS vasaros stovyklos Dainavoje

"TODĖL, KAD REIKIA . . ."

Dar vasarai neįpusėjus, baigiasi pirmosios Moksleivių Ateitininkų Sąjungos vasaros stovyklos "Dainavoje"; tai yra, jaunučių ir moksleivių, — su įdomiais ir įspūdingais rezultatais. Įspūdingais, ta prasme, kad šiais metais prie vadovybės prisidėjo eilė naujų mūsų vyresniųjų, kurie nepavargdami dirbo ne tik su pačiais stovyklautojais, bet ir su šiais metais žymiai padidėjusiu jaunesniųjų vadovų skaičiumi.

MOKSLEIVIŲ STOVYKLA jau buvo plačiai aprašyta anksčiau. Tad tik papildysime dalis, kurias jaučiame reikia daugiau iškelti. Pereitais metais, Moksleivių Ateitininkų Sąjunga šventė At-kų Federacijos Jubiliejinius metus. Šiais metais ji prisiminė savo Jubiliejų — 60 metų nuo Sąjungos įkūrimo. Šią ir 50 metų Nepriklausomybės Atgavimo sukaktis pabrėžėme abiejose stovyklose ir tikimės, kad mūsų kitos stovyklos jas tinkamai atžymės. Mūsų ilgi ir turtingi metai, su kai kuriais paviršutiniais pasikeitimais nėra pasibaigę nei dvasioje nei mintyje.

Šalia jaunesniųjų ir vyresniųjų vadovų reikėtų prisiminti ir ateitininkijos šulus — lektorius, jaunimo auklėtojus, pedaoggus. Jų dalyvavimas ir įtaka stovyklautojams tiesiog atsispindėjo jaunimo veiduose. Pirmoje eilėje turime mintyje mūsų Federacijos Dvasios Vadą kun. prof. Stasį Ylą. Toliau: mokytoją A. Tauginą, dr. V. Skrupskelytę, dr. V. Majauską, Faustą Strolią, Povilą Žumbakį ir kt.... Jų paskaitėlės, pašnekesiai ir programos su stovyklautojais visiems paliko puikų įspūdį.

Šalia suminėtų, buvo visa eilė ir kitų vyresnių ir jaunesnių vadovų, kurių energija bei noras daugiau patiems išmokti ir daugiau duoti savo jaunesniesiems draugams — nustebino stovyklos organizatorius. Tikimės, kad jie netrukus stipriai įsijungs į ateitininkijos vadų tarpą.

JAUNUČIŲ STOVYKLOS data šiais metais sutapo su tautinių šokių šventė. Tad ją rengiant, buvo didelis rūpestis, kad gali trūkti vadovų, nes daugelis moksleivių ir studentų priklauso tautinių šokių grupėms. Ypač galėjo trūkti berniukų vadovų (jų visada sunkiau susirasti . . .). Bet ir čia susilaukėm gražios vyresniųjų pagalbos. "Būsiu, dėl to, kad reikia" — toki ir panašūs atsakymai į kvietimus, nuolatos stiprino MAS Centro Valdybos nuotaiką.

Pirmoje eilėje šioje stovykloje didelės talkos ir paramos susilaukėme iš ponų Juozapavičių, iš Hamiltono — Kanadoje. Jie jau eilę metų pasišventusiai dirba su mūsų jau-

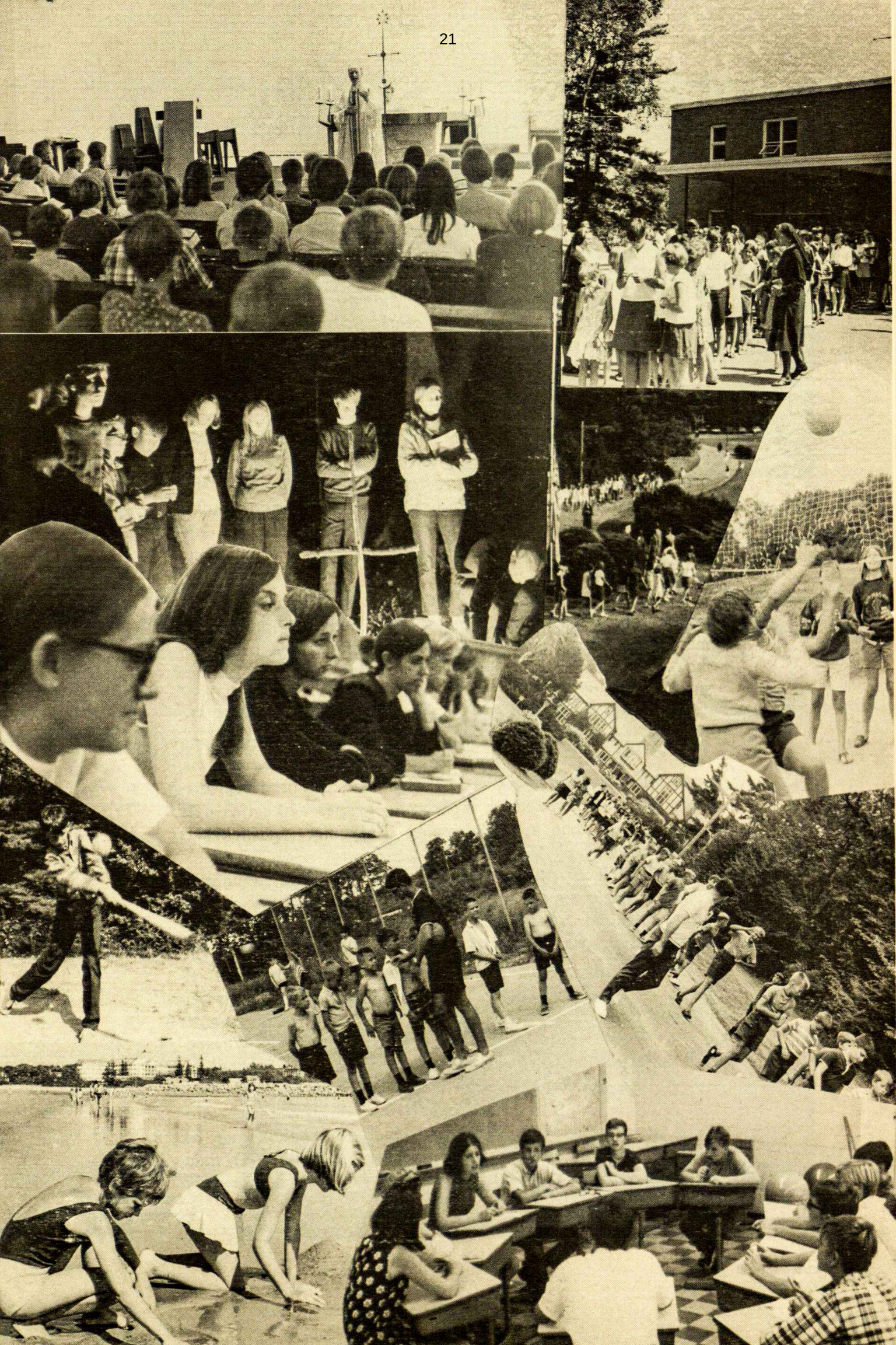

nimu. Jų dukros: Gabija ir Dainora visada yra mūsų stovyklų vadovų eilėse. Tad ponams Juozapavičiams priklauso ypatinga mūsų padėka. Taip pat labai dėkingi esame p. St. Kazlauskienei, ne tik dirbančiai su jaunučiais Clevelande, bet ir talkinusiai mums Dainavoje. Šie vyresnieji, jaunučių stovyklai prasidėjus, buvo pramatyti tik vienai kuriai specifinei stovyklos darbų daliai, bet vėliau, trūkstant darbo jėgos, teko įtraukti juos ir kaip vadovus, globėjus, lektorius, programų planuotojus, pravedėjus ir t.t.... Jų pasišventęs darbas, aukojant net savo visą laisvalaikį, dar ilgai pasiliks stovyklautojų ir jaunųjų vadovų širdyse. Neužmirštama ir Marytė Gailiušytė, kurios rankose buvo visos programos sustatymas ir laikraštėlio leidimas. Iš jaunesniųjų, ypač paminėtinas Arūnas Bielinis (iš Clevelando), moksleivis, kurio gilus ir subrendęs protavimas, noras kuo daugiau prisidėti prie stovyklos pasisekimo, nustebino ne vieną vyresnįjį vadovą.

Sunku būtų įsivaizdouti mūsų jaunimo vasaros stovyklas be talkos seselių iš Putnamo. Jų nuopelnai, pasiaukojimas, neišsenkanti energija ir giedri nuotaika yra neaprašoma... Tai kažkas, ką tik jos vienos gali turėti ir kitiems suteikti...

Daugelį kartų galvojau, kad būtų gerai (su garsu) nufilmuoti tas jaunimo stovyklų savaites, parodyti kiekvieną minutę, kiekvieną pavienį įspūdį, jose nedalyvavusiems, ypač mūsų vyresniesiems... Leisti jiems įsijungti į visą dienos programą: vyresniųjų moksleivių grupės diskusijas apie šių dienų jaunimą arba lietuvybės išlaikymą; į pašnekesius su jaunučiais prie Spyglio ežero apie gamtą ir jos Kūrėją... Tada tikrai atsirastų dar daugiau vadovų, ir gal daug mažiau būtų klausimų dėl ko vyresnieji yra prašomi mokėti vieną dolerį nario mokesčio į mėnesį...

Moksleivių Ateitininkų Centro Valdyba, giliai įvertindama visą šių pasišventusių žmonių paramą, nuoširdžiai tiki, kad jų skaičius kasmet didės, pavargusių gretas vis papildant naujomis jėgomis. Tikime, kad dar ir šiais metais atsiras gražios paramos ir talkos Kennebunkporte, Wasagoje, Montrealyje, Kalifornijoje ir kituose pasaulio kampeliuose, kur tik yra gražaus, judraus mūsų lietuviško — ateitininkiško jaunimo. Jei ir toliau atsiras naujų vadovų - globėjų atskirose vietovėse, suburto jaunimo skaičius ne tik neis mažyn, bet netrukus padvigubės ir patrigubės. Ir tada, su giedresne ir stipresne viltimi, žengsime į mūsų rytojų. Dieve, mums padėk!

Rimas

Įsijungimas WASAGOJE

Wasaga, tai smėlėtas Georgian Bay pakraštys; tai viduryje miško iškirstas didelis plotas; tai tėvų pranciškonų stovyklavietė, kur nuo liepos 28 d. iki rugpiūčio 11 d. vyko Kanados MAS stovykla.

Įsijungimas — tai pagrindinė stovyklos tema. Tas žodis skambėjo per abi stovyklos savaites. Jis prigijo taip, kaip stovyklos rengėjai ir planavo. Kam įsijungimas nevisai aiškus, tai jis reiškia "involvement".

Jaunimui reikia įsijungti. Įsijungti visur: stovykloje, šeimoje, organizacijoje, religiniame atsinaujinime, bendruomenėje — visame pasaulyje. Per daug yra pasyvių jaunuolių, kuriems "viskas vistiek" arba "aš vistiek nieko nepakeisiu".

Taigi bandėme įsijungti.

Dvi stovyklos vienoje

Šioje stovykloje kartu stovyklavo vyresnieji ir jaunesnieji moksleiviai. Abiem grupėm buvo atskiros vadovybės ir atskiros programos. Kartu susitikdavome tik valgydami ir vakaro programose. Žinoma, vyresniųjų buvo daugiau. **Bendras stovyklautojų skaičius šiais metais buvo didesnis** negu kitais metais — net 144. Daugumą stovyklautojų sudaro torontiškiai ir hamiltoniškiai, tačiau po keletą stovyklautojų buvo ir iš šių vietovių: St. Ctaharines, Welland, Oakville, Guelph, Sault Ste. Marie, Ottawa, Montreal, Brampton, Rodney. Tai vis Kanados vietovės. Buvo keletas ir iš JAV: Buffalo, Čikagos, Racine, Kenosha, Detroito.

Vadovybė

Kadangi stovyklautojų skaičius nemažas, tai reikėjo daugiau ir vadovų. Daugiausia vadovų buvo iš Toronto. Jie daugumoje buvo studentai ir paskutiniųjų klasių gimnazistai. Įjungiant patį jaunimą į vadovavimą, ir duodant jiems atsakomingesnes pareigas, vyresnieji dažnai būna nustebinti rezultatais. Jaunimas gali padaryti daug, jeigu jais pasitikima ir duodami konkretūs uždaviniai — darbai.

Stovyklos kapelionu abi savaites buvo tėvas **Ambrozijus Prakapas** OFM, komendantu

Wasagos stovyklos vadovai sporto aikštėje

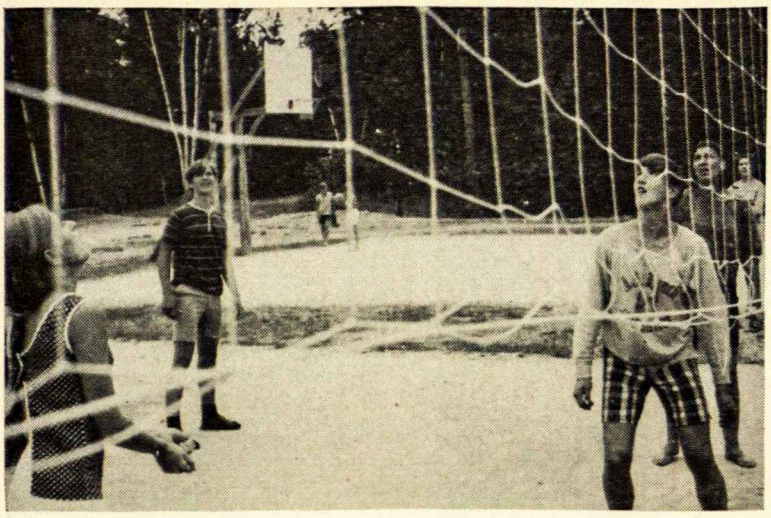

"Nenuleisk sviedinio!"— žaidžiame tinklinį Wasagos stovykloje.

pirmąją savaitę buvo **V. Kolyčius,** antrąją — **J. Gustainis,** mergaičių globėja — **V. Dalindienė, vyr. mergaičių vadovė — L. Gustainytė,** padėjėjos: **Joana Kuraitė, Rūta Urbonaitė, Audronė Danaitytė, Neringa Vindašiūtė, Dalė Simanavičiūtė. Jaun.** mergaičių vadovės: **Darija Deksnytė** ir **Lilė Kizaitė.** Vyr. berniukų vadovais buvo: **Algis Juzukonis,** pirmą savaitę, ir **Algis Puteris** — antrą saavitę. Padėjėjai: **Andrius Paškauskas, Algis Stankus, Aleksandras Pakalniškis.** Jaun. berniukų vadovas — **Jonas Vaškevičius,** padėjėjas — **Paulius Kolyčius.** Dainų ir vakaro programų vedėjai: **Laima Underytė, Laima Gustainytė, Rūta Urbonaitė ir A. Paškauskas.** Sporto vadovai buvo **Aleksandras Pakalniškis ir Neringa Vindašiūtė.** Stovyklos laikraštėlį redagavo **Eug. Girdauskas;** gailestingoji sesuo — **Joana Pauliukonytė.**

Programa

Kiekvienai dienai buvo paskirta speciali tema, kuri buvo pristatoma pasikalbėjimo — dialogo forma. Po to vykdavo diskusijos būreliais, arba dienos tema būdavo rašomi rašinėliai (tuos rašinėlius tai tikrai norėtume pamatyti — red.). Jau iš pat ryto visos sienos būdavo apkabinėtos plakatais, primenančiais dienos temą. Štai keletas temų: įsijungimas; ateitininkai — šių dienų jaunimo herojai; jaunimo veidas; rasinės problemos; vienatvė; religinis atsinaujinimas; Lietuva ir mes ir kt. Viena diena buvo skirta sporto olimpijadai, vieną dieną visa stovykla autobusais vyko į Stratfordo Šekspyro festivalį ir vieną dieną įvyko visos stovyklos žygis: viso 24 mylios.

Žygis už ATEITIES žurnalą

Pirmąją žygio pusę (12 mylių) į p. p. Vaškevičių sodybą nužygiavo beveik visi stovyklautojai. Su grįžimu buvo sunkiau... Visas 24 mylias suvaikščiojo 55 stovyklautojai. Dauguma žygiuotojų turėjo susirinkę rėmėjus, kurie skyrė po keletą centų už kiekvieną nueitą mylią. Tokiu būdu J. Gudinskas iš Hamiltono už 24 mylias gavo net 67 dolerius. Visi taip surinkti pinigai už nueitas mylias bus paskirti ATEITIES žurnalui. Stovyklos gailestingoji seselė jau turėjo paruošusi kibirus vandens, kur grįžtą žygiuotojai mirkė pavargusias kojas. Pūslių buvo nemažai, bet sieloje vistiek smagu. Visą žygį vykusiai pravedė **Andrius Paškauskas.**

Vakaro programos

Vakaro programos buvo labai įvairios. Šiais metais **nebuvo daug laužų** (tik du) ir taip pat **nebuvo daug šokių.** Vakaro programas labai sumaniai pravesdavo jaunieji vadovai. Beveik kas dieną laisvalaikio metu pasigirsdavo **stovyklos radijo valandėlė:** "Alio, alio! Kalba radijas WMAS, kuris perduoda vėliausias žinias iš Wasagos stovyklos!". Programos tikslas — išanalizuoti svarbesnius stovyklos įvykius, ir kaip tie įvykiai pakeis tarptautinį, politinį, ekonominį ir filosofinį gyvenimą.

Stovyklą aplankė daug svečių, tarp kurių pažymėtini JAV bendruomenės pirm. **Br. Nainys,** MAS CV atstovai **P. Alšėnas ir R. Bridžius,** "Tėviškės Žiburių" redaktorius **kun. P. Gaida ir daug kitų.**

Visą ekonominų, ūkinę dalį nešė tėvų komiteto pirmininkas **J. Stankaitis,** ir ūkvedys **Z. Girdauskas.**

Dvi savaitės prabėgo greitai. Visi sako, kad stovykla per trumpa. Paskutinį kartą susirenkam prie vėliavų, nuskamba ateitininkų himno žodžiai ir tariame "sudiev". Nerinkome nei geriausio stovyklautojo, nes visi buvo geri. Tik rinkome autografus, specialiai stovyklos laikraštėlio paliktame tuščiame lape. Prižadame susirašinėti, susitikti... Jei ne greičiau, tai kitą vasarą. **Įsijunkime!**

P. K.

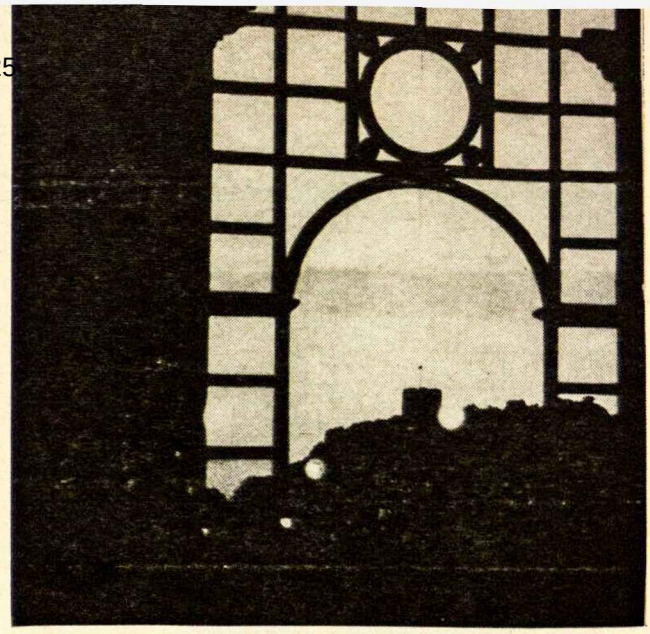

KAROLĖ VESELKAITĖ

Pasaka apie Vilniaus pilį

Prisimena man pasaka sena
Apie gražiąją Vilniaus pilį.
Kaip Gediminas statė ją
Nors apie tai jau amžiai tyli.

O buvo tai labai seniai
Ir žilagalviai kriviai ten tebegyveno.
Valdovas klausė jų: kokia dievams auka,
Kad ta pilis išliktų amžina?

"Suraski motiną, kuri vienturtį savo sūnų
Padėtų po pilies kerte
Praamžius laimins pilį tą
Ir ji stovės čia amžinai".

Mylėjo žmonės tėvynę ir valdovą.
Nesunku buvo motiną surasti,
Tik jos sūnus užklausė krivį
Tris klausimus sunkius:

"Jei atsakysi juos, aš pats
Po akmeniu sunkiu padėsiu galvą".

Suraukę kaktas senieji kriviai
Tų klausimų atspėti negalėjo.
Jaunuolis grįžo pas draugus:
Praamžius jo aukos nebenorėjo.

"Galvokit vėl, kokia kita auka,
Kad ta pilis man būtų amžina
Ir jos garbė skambėtų per pasaulį!".

Aukas dievams aukojo kriviai
Ir meldės per dienas, naktis,
Kol pranešė valdovui žinią:
"Mergelę, skaisčią, po pamatu padėki
Ir viešpats laimins mūsų pilį, ir
Ta pilis stovės čia amžinai".

Surado ją gėlių lankoje,
Vainiką pinant ir dainas dainuojant.
Sutiko ji, ir jai auka ta nebaisi,
Kad tik tėvynė ir pilis išliktų amžina.

Linksma stovėjo ji duobėj
Laukų žiedai glėby mirgėjo.
Nustūmus akmenį duobėn didžiausią
Su nerimu minia ir kunigai pažvelgt
nedrįso.

Tik Gediminas, ristu žirgu prijojęs,
Beverkiančią mergelę matė,
Kuri žiedų gailėjo, nes pamatai
Prislėgė juos.

Suprato, kad dievams
Aukos tokios reikėjo . . .
O ta pilis dar tebestovi vis
Ir gal stovės taip amžinai . . .

DAINAVOS STOVYKLOS UŽDARYMO POSĖDIS

Prabėgo dvi savaitės ir laikas vėl uždarymo posėdžiui. Živilė Poskočimaitė atidarė posėdį, sukviesdama prezidiumą: dr. J. Pikūną, A. F. Vadą; mokyt. A. Tauginą, stovyklos vadovą; Paulių Alšėną, MAS CV-bos vicepirmininką ir stovyklos komendantą; Laimą Gustainytę, mergaičių vadovę; Kazį Razgaitį, berniukų vadovą; Birutę Balčiūnaitę ir Vytą Kliorį, sporto vadovus; Gabiją Juozapavičiūtę, spaudos ratelio atstovę; Faustą Strolią, muzikos vedėją ir Joaną Kuraitę, jaunesniųjų vadovų atstovę.

Po ateitininkų himno, dr. Pikūnas palinkėjo visiems įgyvendinti tas pačias idėjas namie, ypatingai neprarasti to paties užsidegimo darbui. A. Tauginas padėkojo visiems, kurie organizavo šią stovyklą, ypatingai kun. S. Ylai, seselėms ir Rimui Laniauskui, MAS Centro Valdybos pirmininkui.

Laima Gustainytė pristatė pasižymėjusias stovyklautojas, įteikdama dovanas: Bronei Pliuraitei už mandagumą, Onilei Vaitkutei už tvarkingumą ir Birutei Masilionytei už pavyzdingumą. Kazys Razgaitis pristatė berniukų premijas: Algiui Čepui už tvarkingumą, Viktorui Petroliūnui už darbštumą, Linui Vaitkui už mandagumą ir Antanui Šeštokui už pavyzdingumą.

Vakarinių programų vedėja Živilė Poskočimaitė padėkojo Bronei Pliuraitei, Tomui Leparskiui, Rūtai Kyraitei ir Rimui Kaspučiui už jų prisidėjimą prie programų pravedimo. Sporto vadovė Birutė Balčiūnaitė padėkojo pagelbininkei Viktorijai Bačinskaitei ir išdalino mergaičių sporto premijas: Onutei Mišauskaitei — kaip geriausiai vyresniajai sportininkei, Neringai Vindašiūtei už sportiškumą, Aldonai Rušėnaitei kaip geriausiai jaunesniajai sportininkei, ir Vidai Galėnaitei — už sportiškumą. Vytas Kliorys, padėkojęs Zigmui Tauginui už talką, išdalino sporto premijas berniukams: geriausiems sportininkams jauneniųjų grupėje: Antanui Milišauskui už sportiškumą, Antanui Šeštokui (2 vieta), Edmundui Kaspučiui (1 vieta); geriausiems sportininkams vyresniųjų grupėje: Arūnui Bieliniui (2 vieta), Rimui Sakalui (1 vieta) ir Linui Mikoliūnui už sportiškumą.

Faustas Strolia padėkojo visiems už aktyvų dalyvavimą programose, cituodamas iš Šatrijos Raganos: "atsiminsime ne tą laiką, kada daugiausiai linksminomės, bet tas valandas, kada save nugalėjome". Gabija Juozapavičiūtė padėkojo pasireiškusiems savos kūrybos vakare. Premijas gavo Ramunė Girdauskaitė, Roma Jasinevičiūtė, Aida Smalinskaitė ir Dainora Juozapavičiūtė už ypatingą darbštumą spaudos darbe ir savoje kūryboje.

Kun. Yla dėkojo visiems tarnavusiems Šv. Mišiose, ypatingai Linui Vaitkui. Seselė Ignė padėkojo visiems jaunesniesiems vadovams už jų darbus: Eugenijui Girdauskiu, Arūnui Bieliniui, Algiui Majauskui, Nerigai Vindašiūtei, Onytei Kliorytei, Daliai Jasaitytei, Elenutei Razgaitytei, Darijai Deksnytei, Linui Vaitkui, Ramintai Vaitėnaitei, Rimui Kuliovai ir ypatingai — Joanai Kuraitei.

Joana Kuraitė atsisveikino stovyklautojų vardu ir padėkojo už progą būti jaunesniąja vadove. A. Tauginas įteikė dovaną Bernadetai Braciūtei už pavyzdingą stovyklavimą.

Paskutinį žodį MAS CV vardu tarė Paulius Alšėnas, dėkodamas visiems vadovams, ypatingai ponui A. Tauginui. Jis baigė linkėdamas — ir grįžtantiems į namus, ir vykstantiems į kitas stvoyklas, — šios stovyklos dvasią ir nuotaikas kūrybingai pratęsti.

Antanas Razgaitis

EX LIBRIS
ATEITIS

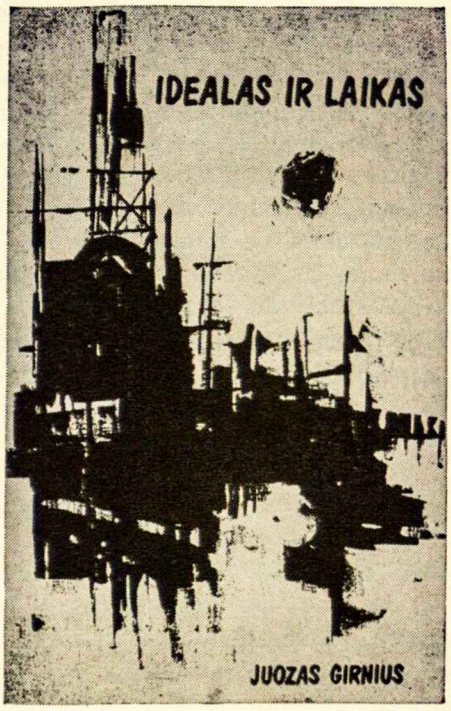

"IDEALĄ IR LAIKĄ" PASTUDIJAVUS

Kaip autoriaus paminėta knygos pradžioje, pats veikalas išaugo iš paskaitos, skaitytos VII-ame Ateitininkų Kongrese. Knyga todėl ir atspindi tas nuotaikas bei problemas, kurios iškilo tuo metu.

Knyga padalinta į dvi dalis: "šio meto mūsų uždaviniai" ir žmogiškosios gelmės rūpestis". Pradžioje autorius duoda bendrą ("Vatikano II susirinkimo šviesoje) žvilgsnį į moderniąją Bažnyčią ir jos santykį su žmogiškąja kultūra. Čia dr. Girnius atmeta viduramžinį religijos ir kultūros santykį, kaipo negalimą šiais laikais ("... siekti religijos ir kultūros suartinimo viduramžine forma, tereikštų prarają gilinti, o ne užgrįsti" 20 psl.). Naujasis kultūros — religijos ryšys turi savo uždaviniu kultūrą "iš vidaus pašventinti paties žmogaus atsiskleidimu antgamtinei tikrovei" (24 psl.). Autorius siekia balanso tarp konservatizmo ir ekstremizmo ir jį atranda. Ši knygos dalis skaitytojui atrodo bene pati stipriausia, nes aiškiai matosi autoriaus intelektualinė jėga ir atvirumas. Šis atvirumas taip pat pajaučiamas "Tautos tragedijos akivaizdoje". Čia autorius taip pat bando atrasti "balansą" — tarp šovinistinio aršumo ir nutautėjimo. Man atrodo, kad čia gal ir nėra reikalo perdaug jaudintis dėl "siauro nacionalizmo". Jei ateitininkuose kur ir glūdi šovinizmas, tai jis tikriausiai randamas tiktai senesniuose sendraugiuose... Tikrasis pavojus mūsų lietuviškajam jausmui yra "... pavojus žmogiškos platumos vardan baimintis tautinio siaurumo ir tuo būdu tautinius rūpesčius pamiršti". Čia ir yra pavojus, kad daug kas iš mūsų jaunesnių intelektualų — vadų mielai guldo savo lietuviškas galvas po "žmogiškos platumos" kardu. Nesibaidykime "nacionalizmo" — jo mums neužtenka! Autoriaus žodžiais tariant, neturime ko baimintis "perdidelės meilės" Lietuvai. Nepaprastai verta paskaityti 55-77 puslapius; čia autorius be jokio akių muilinimo atveria mums mūsų tautinio auklėjimo klaidas bei mūsų pačių kaltę dėl tų klaidų.

"Ar nėra veržimosi pro atviras duris?" jaunam studentui ir net moksleiviui čia gali būti pati įdomiausia knygos dalis, nes čia kalbama dalinai apie tą visuomenę, kurioj ejam tenka dalyvauti. Tai iš tiesų jaunesnės kartos "ekstremistų" bei senųjų "karštagalvių" kritika. Kas girdėjo tą garsųjį "Alabamos ar/ir Dainavos" dialogą Toronte, tas žino, kad ši kritika pilnai užsitarnauta. Gal didžiausia kritika tenka tiems jaunesniems at-kams, kuriems daugiau rūpėjo savo oracijomis suerzinti "nepažangiuosius" kaip tik tokie ir randa "rasizmą" ten, kur jo nėra ("Kur niekada nebuvo 'segregacijos', ten nėra ko vaidinti 'integraciją' "). Tokie ir rastų pvz. dr. Girniaus rimtuose klausimuose apie negrų padėtį "slaptą rasizmą". Autorius rašo, kad "Alabama ar Dainava?" yra neprotingas klausimas. Gal nevisai su tuo galima sutikti. Mūsų organizacija ir bendrai išeivių visuomenė turi tik ribotus išteklius: tiek fizinius tiek dvasinius. Turime turėti savo pirmaeilius bei antraeilius uždavinius, kad galėtume savo jėgas kuo naudingiausia linkme nukreipti. Negrams negresia nutautėjimas, mums jis yra mirtinas. Negalime užmiršti juodųjų piliečių problemų, bet negalime taip pat "žmogiškųjų rūpesčių" vardu užmiršti savo tautinius reikalus. Čia joks "slaptas rasizmas", bet paprastas "common sense".

Apskritai "veržimosi pro atviras duris" klausimas jaunesniesiems studentams ir moksleiviams nėra aktualus ir todėl jis išnyks. Ši "veržimosi" psichologija būdinga tiems, kurie jau baigę dalį mokslo Lietuvoje ar Vokietijoje, o universitetą — Amerikoje; taip pat vyresniems studentams. Tipiškas "veržlys" yra maždaug 35 metų, turi aukštojo mokslo laipsnį, gyvena gražiame name su žmona ir keliais vaikais ir — laiko save liberalu. Taip pat "veržlių" eiles sudaro 25-30 metų studentai, nusivylę ateitininkais ir lietuviais, bet šiaip neradę "prasmės" gyvenime. Reaguodami prieš savo tėvų "siauresnį nacionalizmą", jie ieško "platumos", dažnai tapdami tiktai negatyviais kritikais, vis kvarksendami apie lietuviškos visuomenės negalavimus ar net lietuviško charakterio trūkumus, rasdami visokius "rasizmus" ir "siaurus nacionalizmus" ten, kur jų nėra. Jie primena tuos "baltuosius liberalus", kurie, apmušti ir apspjaudyti Juodųjų ekstremistų, konferencijoje vis stengiasi grįžti pro užpakalines duris ir save pačius kuo daugiau nuvertinti. **Save mušti nėra reikalo.** Taip gal galima būtų išaiškinti dr. Girniaus įdomiai (ir šiek tiek ironiškai) aprašytą "Veržlių" psichologiją. Jaunesnieji (Amerikoje užaugę) at-kai tų durų nemato, tai ir "nesiveržia". **Jie Amerikoje užaugę, todėl jiems nereikia įrodyti savo užsiangažavimą šiam kraštui** ir jo rūpesčiams, o tuščios retorikos irgi nemėgsta. Taigi, "veržimasis pro atviras duris" yra daugiau juokingas nei pavojingas.

Antroji knygos dalis "Žmogiškosios gelmės rūpestis" nagrinėja mūsų organizacijos idėjinę struktūrą. Nesijaučiu kompetentingas ją vertinti, tik norėčiau pastebėti, kad ši dalis galėjo būti šiek tiek suglausta ir kalba paprastesnė. Prisipažinkime, kad ateina laikas, kada knygos, rašytos at-kams, turės būti paprastesnės, mažiau ideologinės (t. y. teoretinės). Mūsų organizacijos jaunesnės kartos sudėtis ir psichologija to reikalaus.

Bendrai, galima laikyti dr. Girniaus "Idealą ir laiką" ateitininkišku atsakymu "krikščioniškai sekuliarizacijai" ir mūsų tautos tragedijai. Žinoma, tokio atsakymo niekada negalima apibrėžtai, galutinai duoti, — panašiai kaip kad du ir du yra keturi. Vienok dr. Girniaus knyga mums duoda intelektualinius įrankius ir toliau ieškoti tobulesnio kelio.

Saulius Sužiedėlis
Adis Abeba, Etijopija
United States Peace Corps

Kalifornijos MAS stovyklos dalyviai. K. Razgaičio nuotr.

DR. A. DAMUŠIO 60 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS

Ne kartą ramiu Austin keliu važiuota į gražiąją Dainavą. Dažniausiai tai būdavo sekmadieniais iš ryto, skubant į Dainavos pamaldas.

Birželio 8 d., šeštadienį, vėlyvą popietę palikome Detroitą ir, neperdaug skubėdami, vykome į Dainavą dalyvauti dr. Adolfo Damušio 60 metų sukakties minėjime. Ankstyvos vasaros ramus prievakarys maloniai nuteikė kiekvieną atvykstantį. Besileidžiančios saulės spinduliuose spalvotos mašinos palengva artėjo prie Dainavos pastatų. Net nuostabu: daugumą automobilių ne iš Detroito, bet iš Čikagos, Clevelando, net iš New Yorko. Geri draugai ir bičiuliai suvažiavome iš įvairių Amerikos vietų pagerbti ir pasveikinti asmenį, kuriam gimė Dainavos idėja ir, jam sumaniai bei pasišventusiai vadovaujant, ta idėja tapo tikrove.

Minėjimo rengėjai vykusiai sutvarkė ir pravedė programą. Ji susidėjo iš dviejų dalių: iškilmingos akademijos ir vakarienės.

Akademiją pradėjo rengimo komiteto pirmininkas dr. V. Majauskas. Po jo kalbėjo kun. V. Dabušis, dr. J. Pikūnas, kun. G. Kijauskas, SJ, inž. P. Narutis, prof. J. Brazaitis, inž. A. Alkaitis, dr. J. Meškauskas, inž. B. Polikaitis. Jubiliatą raštu sveikino apie keturiasdešimt asmenų, tarpe jų vysk. V. Brizgys, Lietuvos atstovas J. Kajeckas, Lietuvos generalinis konsulas P. Daudžvardis, VLIK pirm. dr. K. Valiūnas, dr. Vyt Vardys, prof. S. Sužiedėlis ir kiti. Kalbėtojai savo kalbose iškėlė šiuos jubiliato charakteringus bruožus: religingumą, principingumą, mokslingumą, darbštumą ir meilę Lietuvai.

Savo žodyje dr. A. Damušis dėkodamas kalbėtojams ir sveikintojams, nenorėjo prisiimti sau viena mvisų nuopelnų, kuriuos kalbėtojai buvo jam priskyrę, sakydamas, kad be geros valios žmonių nebūtų visa tai įvykę. Šia proga jubiliatas pasisakė, kad jo gyvenimo sėkmė didele dalimi parėjo nuo žmonos Jadvygos, kuri jį suprato ir visur ir visada jam padėjo.

Akademija buvo užbaigta Lietuvos Himnu.

Po pertraukos visi susirinko į gražiai išpuoštą valgyklos salę vakarienei. Pakėlus šampano taures, sugiedota jubiliatui "Ilgiausių metų". Vakarienės metu buvo daug sveikinimų ir linkėjimų, palydimų smagiomis dainomis. Jos metu įteikta skulptoriaus Bakio skulptūra "Partizanas".

Po vakarienės dalis svečių nuėjo į šokių salę, o kiti šnekučiavosi ir dalijosi įspūdžiais valgykloje; dar kiti, vaikščiodami Dainavos takais, klausėsi nakties tylumoje šokių muzikos, kuri sklido per garsiakalbius, apgaubdam avisą Spyglio slėnį ir primindama laisvus bei nerūpestingus laikus Nepriklausomoje Lietuvoje.

Sekmadienio rytą minėjimo dalyviai stovyklos koplyčioje išklausė šv. mišias, kurias aukojo kun. V. Dabušis.

Išvykstant iš Dainavos, visuo met pergyvenamas jausmas, kaip kadaise po škaplierinės ar žolinės atlaidų, grįžtant į namus. Sunku tai nusakyti. Kažkas tai raminančio, stiprinančio ir prasmingo.

Y. Dunčienė

Mielus studentus ateitininkus

LORETĄ VINDAŠIŪTĘ ir PETRĄ VAINIŲ

sukūrusius ateitininkišką šeimą, sveikina ir daug laimės linki

ATEITIES redakcija ir administracija

Mielus studentus ateitininkus

MIRGĄ PAKALNIŠKYTĘ ir RAMŪNĄ GIRNIŲ,

sukūrus ateitininkišką šeimą sveikina ir daug laimės linki

ATEITIES redakcija ir administracija

PHILADELPHIA

Jaunučių ir jaunesniųjų moksleivių ateitininkų veikla

Pirmas susirinkimas įvyko 1967 m. rugsėjo mėn. p. Juzaičių namuose. Globėjas J. Kananavičius pravedė pasikalbėjimą apie praleistos vasaros atostogas, stovyklas, sekančius veiklos metus. Buvo išrinkta nauja valdyba. Po susirinkimo visi išvažiavome į Montgomery Park, kur tėveliai pasišnekėjo, o mes pažaidėme, pasportavome, kepėme dešreles.

Sekantis susirinkimas įvyko po dviejų savaičių irgi toje pat vietoje. Po susirinkimo šį kartą vykome pasivaikštinėti Wissashickon Creek upelio skardžiais. V. Muraška pravedė pasivaikščiojimus senais indijonų takais.

Trečias susirinkimas įvyko spalio mėn. po pamaldų šeštadieninės mokyklos patalpose. Susirinkimą pravedė stud. Rima Salytė. Turėjom pasikalbėjimą apie "Ateitį". Po susirinkimo vykome į Gamtos muziejų, kuriame matėme įvairius gyvulius ir paukščius, kaip jie natūraliose sąlygose gyvena. Aplankėme ir lietuviškų knygų ir raštų bei tautodailės parodą, kuri tuo laiku vyko miesto bibliotekoje ir buvo surengt aLietuvos 50 metų nepriklausomybės atgavimo sukakčiai paminėti.

Lapkričio mėn. įvyko susirinkimas p. Volertų namuose. Apie ateitininkus ir mūsų uždavinius pakalbėjo stud. Ed. Skladaitis. Pasiskirstėme skaityti kalėdinį montažą, kuris buvo perduotas kūčių dieną per L. B. Balso radijo programą. Tą dieną aplankėme miesto vaško muziejų, kuriam visas istorines vaško figūras pagamino lietuvis skulptorius P. Vaškys.

Kovo pradžioje turėjome susirinkimą pas p. Kananavičius. Šis ssuirinkimas buvo skirtas šv. Kazimierui paminėti. Po susirinkimo nuvykome aplankyti istorinių William Penn namų ir sodybos.

Prieš Velykas vėl turėjome susirinkimą šeštadieninės mokyklos patalpose. Tuojau po pamaldų, baigus rekolekcijas, pasistiprinome mamyčių paruoštais pusryčiais ir susirinkome klasėje. Svečias tėvas Borevičius, SJ, iš Čikagos mums pakalbėjo apie rekolekcijas, ateitininkus ir apie Australiją, iš kurios jis buvo neseniai grįžęs.

Motinos Dienai paminėti paruošėme radio montažą, kuris vėl buvo perduotas per L. B. Balsą. Radio montažus paruošė p. Vyt. Muraška.

Metus užbaigėme birželio 22 ir 23 d. puikia ekskursija į Gettysburgą ir jo apylinkes. Pirmiausiai nuvažiavom mašinomis į Emmitsburgą, Md., kur aplankėme Marijos grotą ir gražiai įrengtus po atviru dangum kryžiaus kelius. Pasimeldėme koplytėlėj, atsigėrėme šaltinio vandens ir vykom į p. Giderių ūkį, kalnuose prie ežerėlio. Tenai turėjome Joninių laužą su programa, ir pernakvojome daržinėj ant šieno. Rytą išklausėme mišias ir skubėjome į Gettysburgą. Čia palankėme visas kovų vietas, matėme paminklus iš aukšto bokšto stebėjom gražią apylinkę ir buv. prez. D. Eisenhowerio ūkį.

Philadelphijoj jaunučių ir jaunesniųjų moksleivių ateitininkų yra 16.

Šiais metais valdybą sudarė: Virgus Volertas — pirm., Danutė Juzaitytė — vicepirm., Ramunė Šileikaitė — sekr. Algis Maciūnas — ižd., Aušrelė Kananavičiūtė ir Petras Vaškys — tvarkos prižiūrėtojai.

Šiais metais iš 7 baigusių liet. šeštadieninę mokyklą 6 buvo ateitininkai.

Globėjais buvo: ponai J. S. Kananavičiai ir A. K. Juzaičiai, ruošiant montažus ir ekskursijas labai daug padėjo p. Vyt. Muraška.

Danutė J.

Philadelphijos jauniai ir jaunučiai ekskursijoje Emmittsburge.

GARBĖS PRENUMERATAS PO 10 DOL. ATSIUNTĖ:

Dr. P. Bagdas (N. Y.), A. Barzdukas (Virginia), kun. P. Gaida (Kandaa), kun. V. Kazlauskas (Roma, Italija), J. Mikonis (Ohio), J. Pabedinskas (Ill.), F. Palubinskas (Kalifornija), J. P. Staniškis (Clevelandas), dr. J. Sungaila (Kanada), dr. A. Sužiedėlis (Maryland), S. Sužideėlis (Mass.).

AUKOJO ATEIČIAI PAREMTI

V. Daugėla — Washington, 3 dol.; V. Narutis — čikaga, 2 dol.; A. Polikaitis — Kalifornija, 5 dol.; R. Sakalas — Kanada, 1 dol.; I. Žemaitienė — Connecticut, 1 dol.

Už garbės prenumeratas ir aukas nuoširdžiai dėkojame.

ATEITIES Administracija

KAIP PATIKO STOVYKLA?

Šiandien, kai skaitysite šiuos "Spinduliukus", stovykla bus jau tolima praeitis. Tai buvo vasarą, kai saulė kepino, komendantas barėsi ir degė laužai vakare. Dabar, kai rudens vėjas švilpia už lango, ir pirmieji rudens lapai paliečia žemę — prisimename stovyklą . . .

Kaip Jūs ją atsimenate? — Linksmai? Liūdnai? Gerai? Blogai?

Kai kurie iš Jūsų tikriausiai ir dabar galvojate, kad nebuvo gana laisvo laiko; kiti, turbūt, vis atsimenate, kad nebuvo ko veikti . . . Kodėl taip yra?

Mes Jums pasakysime stovyklos paslaptį: stovykla labai panaši į Jūsų gyvenimą, — kai jau Jūs užaugsite ir pasidarysite studentais . . . ar net mokslus baigę, pradėsite gyventi "iš savęs". Ir gyvenime taip bus: vieni neturėsite kada pailsėti, o kiti — dejuosite, kad nuobodu, kad nėra ko veikti . . .

Todėl stovykla ir yra pats pirmasis bandymas SAVE TVARKYTI.

Tačiau tai dar neviskas.

Jūs turbūt sakysite, kad stovykla yra puiki proga pailsėti, ir tai yra tiesa; sakysite, kad stovykla yra vieta susipažinti naujus draugus — ir tai tiesa. Kartais Jūs parašote mums, redaktoriams, ilgiausius rašinius, kaip stovykla Jus padaro geresniais lietuviais ir net išmoko — mandagumo . . .

Tačiau ar pagalvojote, kad stovykla yra idejų fabrikas? Taip, vieta, kur atsiranda geros ir gudrios mintys? Gera mintis, teisingas galvojimas yra daug vertingesnė, kartais, ir už šimtą draugų. Nes draugai gali susigalvoti keistų minčių ir Tave palikti vieną . . . O geros mintys—idejos Tavęs niekad nepaliks . . . Tik Tu jų nepalik . . .

Ką naujo išmokai? Ką naujo sugalvojai šiemet stovykloje? Pagal tai, ir žinosi, ar stovykla buvo gera . . .

Viršuje: Kaip smagu Dainavoje.

Žemai: Rankdarbių meistras Kennebunkporte.

T. G. Kijausko nuotr.

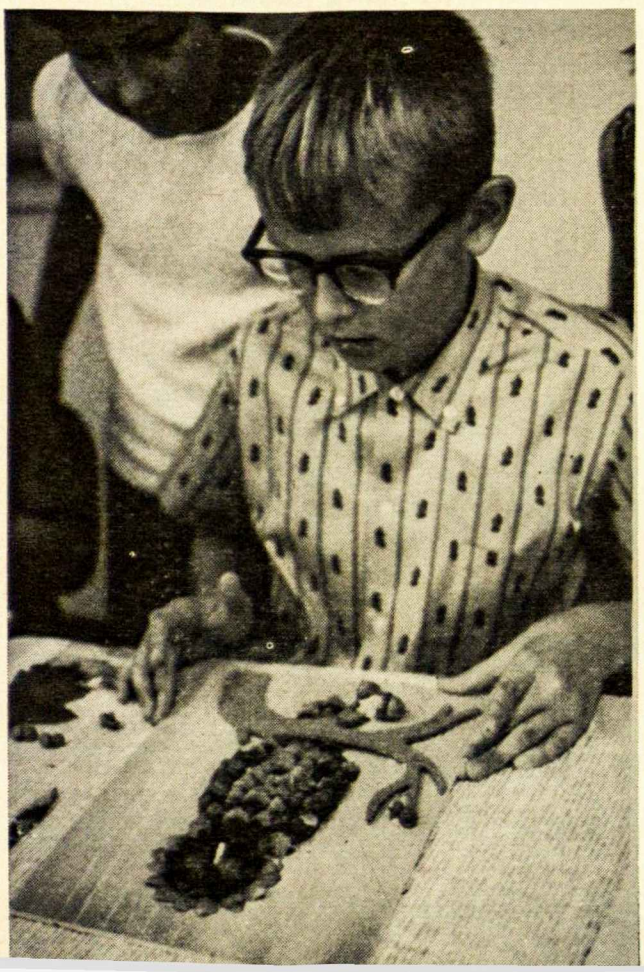

GĖLĖS GYVENIMO ISTORIJA

ALDONA ŠALČIŪNAITĖ

Kai žemė buvo sukurta, Dievas pastebėjo, kad ko tai trūksta. Jis sukūrė dangų, saulę ir mėnulį, visokiausius gyvulius ir įvairius augalus. Po visų tų įkūrimų, Jam vistiek kažkas nepatiko apie Jojo įkurtą pasaulį. Staiga Jam atėjo mintis, kad nors turėjo visokiausius augalus, pavyzdžiui: įvairių rūšių medžių ir žolės, bet kad dar nesukūrė gražiausio augalo — gėlės. Truputį pagalvojo ir — atsirado gražiausios ir puikiausios gėlės. Kvapas buvo toks nepaprastas, kad Jis stovinėjo ir stebėjo savo nepaprastus kūrinius. Nuo tos dienos gėlės yra visam pasaulyje.

JEI DABAR NUVAŽIUOČIAU Į LIETUVĄ

KĘSTUTIS PAULIUKONIS

Nuvažiavęs į Lietuvą dabar, aš rasčiau gyvenimą netinkamą žmonėms gyventi. Komunizmas, viską užėmęs, visiems gadina moralinį, finansinį ir dvasinį gyvenimą. Ūkininkai, kurie buvo savarankiški, dabar turi valdžios klausyti: ką sėti ir ką nesėti, ir tada turi atiduoti dalį savo produktų valdžiai. Žmonių gyvenimas yra valdomas taip, kad komunistų valdovai lengviau gyventų. Lietuviai dirba apie 12 valandų į dieną, bet labai mažai uždirba. Tie, kurie neklauso, ir tie, kurie galėtų kelti revoliuciją, yra išvežti į Sibirą.

Komunistai labai gerai suorganizavo visus vergijai. Kiekvienas lietuvis turi šnipinėti apie kitus lietuvius. Niekas negali prieš valdžią kalbėti iš baimės, kad tas žmogus, kuriam jis kalba, turi ant jo šnipinėti. O jei paskirtas šnipas policijai visko nepraneša, tai šnipo šnipas praneš policijai, ir tada du žmonės atsiras kalėjime. Lietuva, nors graži, yra pavergtas kraštas.

KODĖL AŠ LANKAU LIETUVIŲ MOKYKLĄ

Lietuvių mokykla yra įsteigta lietuvių tėvų vaikams tremtyje. Į šią mokyklą eina tie vaikai, kurie nori išmokti teisingai lietuviškai kalbėti, rašyti ir skaityti. Jie nori būti drauge su lietuviais vaikais ir draugauti su lietuviais geriau, negu kad su kitataučiais, nes lietuviai taip pat kalba ir galvoja ir geriau vienas kitą supranta. Tremtyje yra liūdna vienam lietuviui, jis jaučiasi išstumtas iš kitų, svetimtaučių tarpe, o lietuviškoje mokykloje ar kitose organizacijose jį vis nuoširdžiau priima.

Kada jaunuolis pabaigia lietuvių mokyklą, jis jaučiasi geresnis ir tvirtesnis lietuvis. Jis yra pratęsęs savo protėvų kalbą ir kultūrą. Jis tada nori daugiau dirbti lietuvybei ir stengiasi savo žinias perduoti kitiems, kurie ne taip daug jų turi, kaip jis.

Jeigu kada nors vėl būtų laisva Lietuva, jis turės didesnį norą ten grįžti — jei ir negyventi, tai nors pamatyti tą kraštą, apie kurį tiek daug mokinosi ir girdėjo iš senelių pasakojimų, kurie patys jau dabar mirė ir negalės ten grįžti. Jis turės didelį norą padėti Lietuvai atsikurti ir rems pinigais arba darbu. Bet jeigu Lietuva nebus laisva, tai jis dirbs ir ragins kitus lietuvius, kad kaip nors Lietuva atgautų nepriklausomybę, ir taip neleis lietuviams tremtyje pamiršti, kas jie yra.

Anglų rašytojas Thurston ir prancūzų rašytojas Recluss sako, kad lietuvių kalba yra labai graži ir turtinga. Yra visos galūnės ir balsės, lietuvių kalba turi geriausią ir gryniausią formą. Užtat yra garbė mokėti šią seniausią kalbą.

Štai kodėl aš lankau šeštadieninę lietuvių mokyklą,

G. J., 13 m.

AR ATEITININKAI YRA ELITO GRUPĖ?

ONILĖ VAITKUTĖ

Taip—ateitininkai yra maža, bet stipri grupė. Turi principus ir aukštus tikslus; ne visi žmonės gali gyventi pagal šiuos idealus.

Ne be pagrindo ateitininkai yra inteligentų grupė, kuri bando išplėsti savo akiratį ir pažinti save ir kitus žmones: ateitininkai eina į aukštus mokslus ir siekia kuo daugiau išsilavinti. Jie rūpinasi proto brendimu, nepamiršdami fizinio brendimo.

Ne visi žmonės yra inteligentai, ir mūsų idealai ne visiems tinka; yra per aukšti, nes dauguma žmonių nėra inteligentai, tai kaip gali ateitininkai nebūti elito grupė?

Ar yra ir kitaip galvojančių? Parašykite mums! — Red.

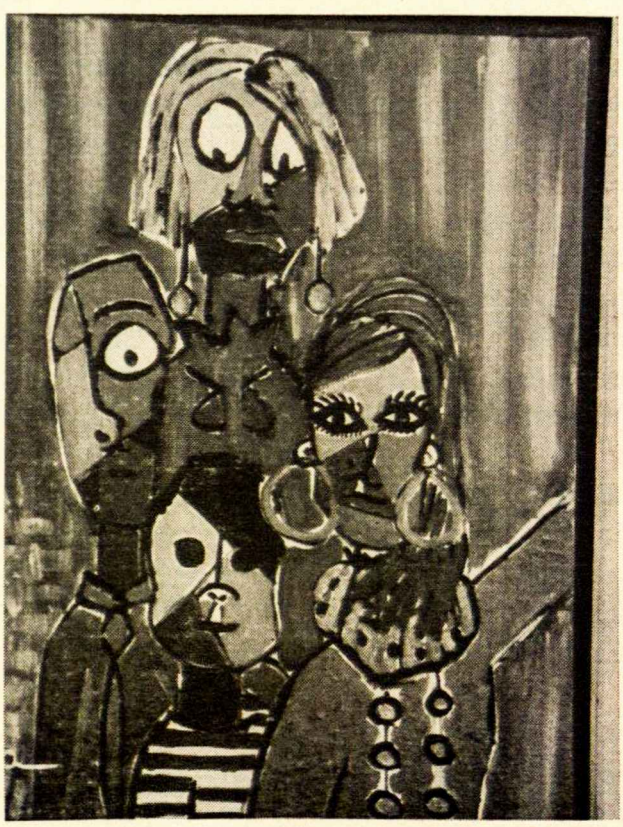

Psichedelinė šeima — aliejus. Rasos Arbaitės, 13 m.

JAUNAS PARTIZANAS

Vakare, Lietuvoje visos gatvės buvo tuščios. Tik matėsi trys figūros ant šaligatvio. Iškišęs galvą pro langą, pamačiau, kad aštuoni rusų kareiviai juos apsupo. Tuojau supratau, kad tie, kuriuos pagriebė, buvo partizanai. Tuoj šokau, apsirengiau ir išbėgau laukan. Apsidairęs, pradėjau bėgti partizanų slėptuvėn. Bėgau, kiek tik kojos nešė iki pribėgau mišką, ir čia įbėgau tiesiai į žmogų. Pastebėjęs, kad tai buvo partizanų žvalgas, papasakojau jam viską, ką mačiau. Jis man padėkojo ir sakė, kad tuo pranešimu padėjau savo kraštui.

Visam gyvenimui prisiminiau šį įvykį, ir, kai užaugau, pats pasidariau partizanu..

Virgus Volertas, 11 metų

KAIP AŠ MATAU MOKSLEIVĮ ATEITININKĄ?

Moksleivis turėtų žinoti labai daug apie Lietuvą; jis turi būti lietuvis ir katalikas. Jis eina į susirinkimus. Jaunieji ateitininkai eina į susirinkimus vieną kartą į mėnesį, sekmadienį. Moksleiviui patinka eiti į susirinkimus. Aš ėjau į vieną jaunučių susirinkimą ir ten mums reikėjo padaryti Vytį ir ateitininkų ženklą. Aš laimėjau antrą vietą. Mes žaidėme žaidimus, kaip "telefonas", ir "žiedą dalinti". Kai yra vieno iš mūsų gimtadienis, mes visus kitus atsivedam, bet jeigu yra mergaitės tai tik mergaitės eina. Jeigu berniuko — tai tik berniukai eina. Mūsų grupėje yra 14 ateitininkų — 5 mergaitės ir 9 berniukai. Mes labai gerai elgiamės, sakome "ačiū", kai kas nors ką paduoda. Jeigu yra laiko, mes žaidžiame žaidimus — po valgymo. Susirinkimuose mes tikrai turime gerą laiką.

Moksleivis turi turėti daug laiko mums papasakoti apie Lietuvą, nes mums labai įdomu ir, grįžę į namus, galime papasakoti savo tėveliams, kai jie paklausia.

Vytenis Bichnevičius, 9 metų

NEDĖKINGAS PONAS IR JO TARNAI

(Pasaka apie Kennebunko jaunučių stovyklos komendantą)

"Oi, kokia sunki našta", — pasiskundė komendanto raudoni sportiniai batai, — "kada jis atsisės pailsėti? Gal tada ir mes galėsime pailsėti ir pasikalbėti su mūsų geru draugu, švilpuku?" Bet komendantas tik vaikščioja ir vaikščioja, ir nepavargsta...

Atėjo laikas eiti į vėliavos pakėlimą. Komendantas marširavo šalia vaikų. "Vaje, vaje! Kam jis turi marširuoti? Mes jam visą dieną tarnaujame, o jis negali truputį apie mus pagalvoti? Net žemė dunda, kai jis eina!... vaje!..."

Po vėliavos pakėlimo buvo pusryčiai. Komendantas atsisėdo ir pasidėjo savo savo švilpuką ant suolo. "O, kaip patogu! — sušuko vienas batas. "Kad tik švilpukas čia būtų!" Švilpukas tai girdėjo, tai pabandė kaip nors nuo to suolo nušokti, bet nepasiskeė. Tada komendantas, pasijudinęs pastūmė švilpuką nuo suolo ir pataikė tiesiai tam batui. Batas sušuko: "Tik ne taip smarkiai! Bet gerai, kad tu čia nukritai. Mes turime daug ką tau pasakyti". "Nu, tai nerėk!" — atsakė švilpukas. "Man gana ausis graužia, kai pučia per mane. Truputį tyliau bandyk

Tada vienas batas pradėjo: "Tas Ankalbėti".

Tada vienas batas pradėjo: "Tas Antanas! Ar marširavimas yra toks svarbus? Ir vis smarkiau ir smarkiau daužo tą žemę... o vakare mus įmeta į kokį kambarį ir eina sau patenkintas. Jis yra labai nedėkingas".

Komendantas, pavalgęs pradėjo eiti ir pamiršo savo švilpuką. Batai, tai pamatę, pradėjo rėkti ir graužti jam kojų, bet jis atsisėdo, paliuosavo batą ir vėl atsistojo. Švilpukas užsikabino ant bato, ir pagaliau komendantas pamatė švilpuką ir pakėlęs įsimetė į kišenę.

Batai pradėjo švilpuko gailėtis. "Komendantas toks nedėkingas! Betkaip tą

KREIVOS ŠYPSENOS

DEDIKACIJA POEZIJAI

Žodžiai skamba įspūdingai
Vis vilioja prie tavęs,
Bet sunku juos surikiuoti,
Kad iš jų nebūtų "mess".

Čia galūnės vienos trūksta
Ten per daug jų atsirado.
Gal kampe tur būt akmuo,
Kad užkliūnu vis be žado . . .

Va, mintis žaibu atzvimbia,
Žodžiai plaukia taip galingi —
Siaučia, trankos, reikalauja,
Arba guli sau — ir tingi.

Regis, kai krūvon sudėsi
Tai žydės ten amžinai,
Bet pažvelgus — net stebiesi:
Kaip tu nieko nežinai . . .

Homeris Humeikis

STOVYKLINIS PASISEKIMAS

Prelegentai vis ūžė, ir užė,
Vis paskaitas skaitė, ir skaitė,
Apie seną, apleistą bakūžę,
Ir kaip mergos sau krovėsi kraitį.

Sporto vadas, iš ryto pabudęs,
Su švilpukais alarmą vis kėlė
Entuziastiškai baisiai nuliūdęs —
Vienas šoko lauke blezdingėlę.

Vakarinė programa praėjo,
Degė laužas, ir sučirpė dainos,
Niekas jokios dainos nesudėjo,
Kaip lietuviai Amerikoj mainos.

Ir maniau, kad stovykla iš viso
Bus visai jau nekaip nusisekus;
Ir gailėjaus, kad mama išleido,
Ir gailėjaus, stovyklon patekus . . .

Bet neviskas taip greitai pražūna,
Mus valdo "aukštesnis likimas"
Išgelbėjo sielą ir kūną
Stovyklinis pasisekimas:

Saulė skaisčiai švietė,
Mėnulis pavydėjo,
Kai eilėj į salę,
Bestovint —
Jis į mane
p a ž i ū r ė j o .

Stovyklautoja

švilpuką mėto ir sukinėja aplink savo pirštą. Apie mus net nė nepagalvoja!"

Lauke grupė vaikų sušuko: "Ei, komendante, ar tavo visi batai tokie vaikiški?" Komendantas greitai nubėgo į savo kambarį, numetė raudonuosius batus į kampą ir užsidėjo kitus.

Pagaliau, susilaukę ramybės, atsigaivinę batai kartu tarė: "Pagaliau poilsis!".

Laima Pauliukonytė, 12 m.

5 nr. galvosūkio atsakymai

Skersai: 4. Žibuoklės. 6. Žirklės. 8. Mū. 9. Nerašo. 11. Tipu. 13. Cypia. 15. Pilka. 16. Gluosnis. 18. Sėt. 22. Volungė. 24. Peleko. 25. Kalėm. 26. Saugoti. 28. Sėdime. 30. Ridikas. 31. Pasaka. 32. Senų. 34. Ša. 35. Soti. 37. Tilvikas. 38 .Sauja.

Žemyn: 1. Bijūnas. 2. Gira. 3. Kėkštai. 5. Oželis. 7. Saulė. 10. Zylė. 12. Pempė. 14. Putpelės. 15. Pievose. 17. Sugyti. 19. Šliurė. 20. Jurginai. 21. Nemik. 23. Nuodų. 24. Pasakos. 27. Ikras. 29. Maita. 31. Pas. 32. Sula. 34. Ša. 36. Ta.

ALp(LKA)1786
1968, Nr.7

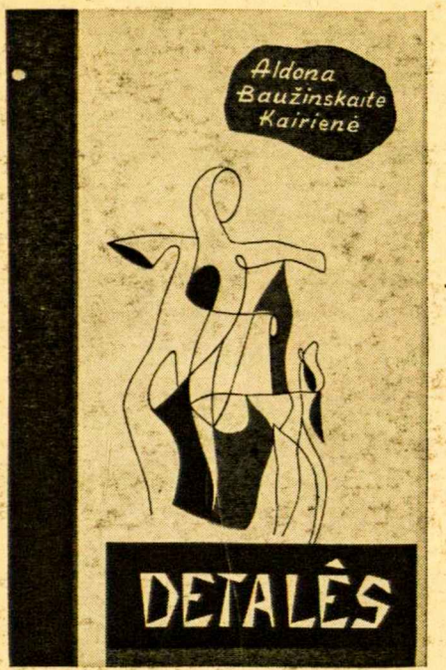

Aldona Baužinskaitė-Kairienė,

talentinga poetė,

daug jos eilių atspausta

Ateityje,

skaitytojams prisistato su pirmuoju

savo eilių rinkiniu

DETALĖS

Kaina $2.00

Kiti Ateities knygų leidyklos leidiniai

ATEITININKŲ VADOVAS, kun. Stasio Ylos, 1960	$4.00
IDEALAS IR LAIKAS, dr. Juozo Girniaus, 1967	4.00
NIEKŠYBĖS PASLAPTIS, prof. Antano Maceinos, 1964	4.00
GRUODAS, Antano Jasmanto eilėraščiai	3.00
ALKANA ŽEMĖ, Stasės Šakytės eilėraščiai, 1967	2.00
ŠVENTASIS AUGUSTINAS, Giovani Papini, 1966	3.00
LIETUVA, vaizdų albumas. Vytauto Augustino, 1955	5.00
STASYS ŠALKAUSKIS, prof. Juozo Ereto, 1960	4.00
ŠVENTASIS PIJUS X, redaguota kun. J. Petrėno, 1958	2.00
MARIJA, GELBĖKI MUS, Sibiro lietuvaičių maldos, 1959	1.00
VEIDRODIS JŪROS DUGNE, Vitalijos Bogutaitės eilėraščiai, 1960	2.00
ŠVIESOS MERGAITĖ, Prano Naujokaičio eilėraščiai, 1959	2.00
AKMENS ŠIRDIS, Prano Naujokaičio eilėraščiai, 1960	2.00
SACRA VIA, Alfonso Tyruolio eilėraščiai, 1961	1.50
VASAROS MEDŽIUOSE, Danguolės Sadūnaitės-Sealey eil., 1961	1.50
ELEMENTORIUS Ė, Igno Malėno, 1961	2.00

Knygos gaunamos pas platintojus ir leidykloje adresu:

ATEITIS K. L. % Rev. V. Dabušis, 147 Montgomery Pl., Paterson, N. J.

30.725.14